

Posam. šte. Din
četrtkova in sobota
številka Din 1.50

„Tabor“, tiskovna hiša, razven
nedelja in prazniki, ob 18. uri
datum naslednjega dne. Stane
mesечно po pošti 10 Din, za in-
stematvo 18 Din, dostavljen na dom
11.30 Din, na izkaznice 10 Din.

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte.
„Tabora“) se naroča kot tiskovnik
in stane mesечно 2 Din, čet-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din.

Naročnina se plačuje v naprej.

Licejska knjižnica

Na blacana v gotovini.

LABOR

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobotna
številka Din 1.50 :-:

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodnega lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilike dno. — Telefon št. 24.
SHS poštno-tele. rač. št. „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.853.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 1. februarja 1923.

Štev: 25 (5).

Boj klerikalizmu!

Maribor, 31. januarja.

Se nikdar ni severna Slovenija s takim navdušenjem stopila v volitve za narodno-napredne gospodarske kandidate, kakor pri novih volitvah za narodno skupščino. Se nikdar ni klerikalizem, ki smo ga precej pri miru puščali, tako surovo napadal naprednih kmečkih kandidatov, kakor te dni. Celo »Sloven. Narode«, s katerim smo mi prišli zaradi mariborske oblasti, katere nočemo iz rok izpuštili, v nasprotje, je pisal še pred kratkim poln pohvale o Lovru Petovarju in Ivanu Rebeku kot najboljših kandidatih »Napredne kmečko-obrtne zveze«. »Napredna kmečko-obrtne zveze« je skoro povsod izpodrinila Samostojno kmetijsko stranko, ker je v resnici napredna, kar Samostojna kmetijska stranka danes ni več. Klerikalci imajo dovolj opravka v lastnih vrstah, ker skuša izpodrinuti dr. Korošca dr. Šušteršič na eni in dr. Gosar na drugi strani, zato bi bilo pričakovati, da bodo dali mir našim priznanim izvrstnim kandidatom »Napredne kmečko-obrtne zveze«.

Napredna kmečko-obrtne zveze je edina odkritosrečna bojovnica za samopravo v mariborski pokrajini in za napredok našega gospodarstva iz stanja surove produkcije do višje stopinje obrtne podjetnosti, ki edina more povzdigniti gospodarstvo Slovenije. Napredna kmečko-obrtne zveze je danes tudi edina odločno narodna stranka, kar je pokazala zadnje dni, ko so hoteli srbski in slovenski radikalci prodati Nemcem naše narodne pridobitve iz sebičnih vzrokov, zlasti mariborsko gledališče.

Napredna kmečko-obrtne zveze je vsakemu okraju dala kake poslanske kandidate, kakor so jih gospodarski krogi, kmetje in obrtniki, sami želeli. Toda mi se ne brigamo danes toliko za politiko kakor ravno za gospodarski napredok, in smo zato izbrali izmed obrtnikov in kmetov take kandidate, ki so po svoji izobrazbi in organizacijski delavnosti na polju narodnega gospodarstva že dolga leta širokoznani po slovenskem in jugoslovanskem svetu. Mi smo ponosni na take kandidate, kakor sta Ivan Rebek in Lovro Petovar, katerima se bodo pridružili še drugi izvrstni narodno-gospodarski delavci.

Upamo, da bomo lahko v prihodnji številki »Narodnega lista« objavili naše poslanske kandidate za vse okraje mariborsko-celjskega volilnega okrožja, ki morajo pri bližnjih volitvah zmagati nad klerikalizmom in vsemi drugimi našimi malimi in velikimi nasprotniki.

Naprej torej, »Napredna kmečko-obrtne zveze«!

Obiskujte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprti vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Francija popušča.

Poincaré za sporazum?

Pariz, 30. jan. (Agencia Havas). — »Chicago Tribune« poroča: Pri sprejemu ameriških novinarjev je izjavil ministrski predsednik Poincaré, da bo Francija pozdravila vsak trezen in razumen predlog, ki bi prišel od strani Nemčije glede prijateljske rešitve reparacijskega vprašanja. Nadalje je izjavil, da se je pomenj zasedbe ruhrskega ozemlja znat-

no zmanjšal, odkar je sovjetska Rusija zavzela sovražno stališče v vprašanju Njemovskega ozemlja, v Lausanni pa preti nevarnost, da bo konferenca končala s popolnim neuspehom. Oba dogodka resno ogrožata svetovni mir. (Vest je važnega pomena, vendar pa jo je treba za danes sprejeti še z rezervo, Op. ured.)

Demokrati v volilnem boju.

Zagreb, 31. jan. Na okrožni konferenci demokratske stranke v Zlatariju je bil določen za nositelja demokratske liste g. dr. Hinko Krizman in kot srezki kandidat gg. Lasko, Krajačić, Bauer. Za okraj Novi Marof je bil imenovan gosp. Stjepan Novosel; za okraj Ljubljana g. Viktor Madžarič, obrtnik in za okraj Ivanice kmet Juraj Kretič.

Zagreb, 31. jan. Iz Delnic poročajo:

V nedeljo se je vršilo volilno zborovanje demokratske stranke, ob udeležbi demokratov iz delniškega in iz nekaterih sosednih okrajev. Tudi kmečka republikanska stranka je priredila svoje volilno zborovanje, na katerem so nastopili samo kmetje. Z njene strani je bil ta šod nekak poskus, ali imajo Radičevci v delniškem okraju toliko tereza, da bi nastopili z samostojno listo.

Dr. Ninčič o zunanjepolitičnem položaju.

Beograd, 31. jan. (Izv.) Sinoči se je vršila seja ministrskega sveta. O zunanjepolitični situaciji naše države je poročal zunanji minister dr. Ninčič. Po dosedanjih informacijah, ki jih je prejel ministrstvo zunanjih zadev, bo na eni prihodnjih sej italijanskega parlamenta ratificirana rapalska pogodba. Nato je

govoril prometni minister o vprašanju zračnega prometa. Ministrski svet je na podlagi njegovega referata odobril predlog družbe Franco Rumaine, ki jo povišala vozne cene za 15%. (Čudno je, da javnost tako malo izve o dr. Ninčičevem zunanjepolitičnem referatu. Op. ur.)

Nevarnost nove vojne na vzhodu.

Carigrad, 31. jan. (Izv.) Tukaj prevladuje mnenje, da bi neuspehi lausanske konference imeli za posledico nedvomno novo vojno. To dokazuje tudi nova koncentracija kemalističnih čet v Čanaku in Ismidu. Če bi angorska vlada obnovila vojno stanje, bi se moral general Harington z angleškimi četami boriti na štirih frontah. Včeraj se je vrnil z inspekcijskega potovanja na fronti. — Angleške čete so pripravljene.

Angleži o resnosti položaja na vzhodu.

London, 30. januarja: »Daily Express« poroča: Angleški kabinet bo danes razpravljal o varnostnih ukrepih z ozirom na resen položaj v Orientu.

London, 30. januarja: Z ozirom na stališče turške delegacije na lausanski konferenci v mosulekem vprašanju smatra angleška vlada in previdnosti za potrebno, ojačiti svojo posadko v mosulekem ozemlju. V to svrhu se odpošlje bataljon pehote in več letal v ozemlje med Sirgatom in Mosulom.

Spopad med jugoslov. nacionalisti in frankovci v Zagrebu.

Zagreb, 31. januarja: Včeraj po noči so se v neki zagrebški kavarni spopadli jugoslovenski nacionalisti in hrvatski nacionalisti. Pet oseb, med njimi nek policist, je bilo ranjenih. Policija je aretirala več razgrajev.

Vrnitev kraljice v Beograd.

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Včeraj zvečer ob pol 8. uri je dospela iz Bukarešte kraljica Marija. Pripeljala se je z dvornim vlakom v spremstvu prve dvorne dame gospe Gjurgjerski. Na kolo-dvoru so jo pričakovali kralj, prometni minister, dvorni maršal, general Zečević in več vojaških dostojanstvenikov. V dvorskem salonu na postaji sta pričakovali kraljico gospa Pašičeva in gospa Jankovičeva, soproga prometnega ministra.

Albanski poslanik na našem dvoru.

Beograd, 31. januarja: Včeraj je došel semkaj iz Tirane preko Rima general Ali Colonia-paša, ki je določen za poslanika na našem dvoru. Colonia paša je doma iz Korče in je živel delj časa na Turškem. Albanskega poslanika je sprejel sekijski šef Nešić in ga predstavil zunanjemu ministru dr. Ninčiču.

Jubilej sofijskega gledališča.

Beograd, 31. januarja. Dne 6. februarja slavi sofijsko gledališče 50-letnico svojega obstoja. Za delegata naše vlade je bil določen pisatelj Branislav Nušić.

Pred odločnejšimi ukrepi v Južni Srbiji.

Stip, 31. januarja. Oddelek III. armade je sinoči zasedel Vardarjevo obal.

Zbližanje med Japonsko in Vatikanom.

London, 30. januarja: Iz Tokia poročajo, da namerava japonska vlada imenovati v Vatikanu svojega poslanika.

Izmena sanitetnega oboja med Anglijo in Avstrijo.

Pariz, 30. januarja: Sanitetni odbor zveze narodov je sklenil drugo izmeno sanitetnega oboja med Anglijo in Avstrijo. Obenem se bo izvršila izmena pogodb v sanitetni upravi med obema državama.

BORZA.

Curib, 31. januarja. (Izvirno.) Predborza: Pariz 32.10, Beograd 4.60, London 24.09, Berlin 0.009, Praga 15.25, Italija 25.35, Newyork 536.25, Dunaj 0.0074, žigosane krone 0.0075, Budimpešta 0.2023, Varšava 0.015, Sofija 3.15, Bukarešta 2.00.

Zagreb, 30. januarja: Dunaj 0.151—0.154, Berlin 0.25—0.30, Budimpešta 4.10—4.20, Milan 5.15—5.25, London 5.10—5.12, Newyork 107—108, Pariz 6.80—6.90, Praga 3.15—3.20, Svica 20.75—21.25.

Politične vesti.

* Naše kandidature v Prekmurju. Na zborovanju dne 30. jan. v Dolnji Lendavi je bil postavljen kot namestnik srezkega kandidata g. Stefana Kiharja za volilna okraja Murska Sobota in Dol. Lendava g. Peter Kovač, posestnik in trgovec v Dolnji Lendavi.

* Davidovičovo ime zlorablja različni malkotenti v demokratski stranki in pošiljajo v njegovem imenu po deželi različne depeše, ki so večinoma osebnega značja. G. Ljuba Davidovič je podal odločno izjavo proti tej zlorabi.

* Čudno! Ko smo pred časom objavljali dokumentarne dokaze o oboroževanju Madžarske proti nam, nas je tudi »Slov. Narod« zavrnil, češ, da so to izmišljotine. Dne 31. tm. pa objavlja isti list članek »proti madžarski nevarnosti«, kjer imenuje Madžarsko »pravo ognjišče nemira v Srednji Evropi« in končuje, da sta »madžarska zloba in oholost prikipeli do vrha«. — Zares čudno, kako nekateri časopisi nehote prihajajo do spoznanja.

* Veliko demokratsko zborovanje v Varaždinu. V Varaždinu se je vršilo v nedeljo dne 28. tm. okrožno volilno zborovanje demokratske stranke. Velika dvorana gledališke restavracije je bila natlačena polna zborovalcev. V razveseljivo obilnem številu so dospeli kmetje iz bližnjih in oddaljenih medžimurskih in zagorskih vasi. Mnogo ljudi je moralo oditi, ker ni bilo več prostora ne v dvorani in ne v postranskih sobah. Iz Zagreba sta došla bivši namestnik Juraj Demetrevič in bivši poslanec Vencoslav Wilder, iz Beograda general Voja Živanović, bivši poveljnik jugoslovanske dobroljske divizije na solunski fronti. Zborovanje je otvoril dr. Ivan N. Novak, odvetnik v Čakovcu in srezki kandidat demokratske stranke v Čakovcu. Naznanil je zborovalcem, da je Svetozar Pribičević zadržan, pošilja pa svoje pozdrave. (Klici: Živio Pribičević!) Na to je govoril Juraj Demetrevič, ki je opisal sedanjí politični položaj in še posebno opozoril na situacijo v agrarni reformi. Vencoslav Wilder je očrtal lažljivost Radičeve politike. Demokratska stranka govori povsod enako: v Zagrebu in v Beogradu, v Varaždinu in v Bitolju, med gospodo in med ljudstvom, med Hrvati in med Srbi. Radič pa govori drugače kmetom in drugače gospodi, eno Hrvatom in drugo Srbom, a vse, kar govori, je osnovano na laži in goljufiji. General Voja Živanović je govoril o osvojenju vsega našega naroda v svetovni vojni. Njegov govor so poslušali prisotni pristaši z največjo pozornostjo in mnogim so se pokazale solze v očeh, ko je general Živanović pripovedoval ginljive primere izza vojnega časa, ko so se Srbi, Hrvati in Slovenci prostovoljno borili v istem strelskem jarku za skupno idejo. — Nadalje so govorili: Fran Belović, kmet iz Šafarskega pri Strigovi (Medžimurje), Martin Majcen, kmet iz varaždinske okolice in še nekoliko drugih kmetov in obrtnikov, nakar je bil dr. Hinko Krizman z velikanskim navdušenjem proglašen za nositelja demokratske liste v varaždinski županiji. Danes ni več dvoma, da medžimurski in zagorski hrvatski kmetje vedno bolj zapuščajo Radiča, ki ga je kmečki govornik imenoval za »največjega političnega goljufa in spekulanta«.

* Narodnosocijalistična stranka je na svojem strankinem zboru 28. tm. končno odklonila skupen nastop z naprednimi strankami pri volitvah. Socijalisti in

Komunisti pa so skupen nastop s to stranko tudi odklonili. Zato bo nastopila stranka v Sloveniji samostojno, drugod pa sploh ne. V mariborskem volilnem okrožju bo nosilec liste Brandner, v ljubljanskem Juvan, v mestu Ljubljani pa Deržić. Izvoljen seveda ne bo nobeden.

Radikalna vlada ne mara kontrole finančnega odbora. »Jutro« poroča, da vlada ne bo nič sklicala finančnega odbora, ker se boji, da ne dobi nobene odobritve za kredite, obenem pa ji je neljuba kontrola zastopnikov drugih strank. Vlada bo sama odobrila nekatere kredite in povišala uradniške doklade. Pa pravijo, da so radikalci parlamentarna stranka!

Ljubljanskega župana dr. Periča je glasilo vseh komunistov, moskovska »Pravda« proglasila za komunisto. Ker imajo komunisti po celem svetu zelo dobre zveze, bo menda že prav imel ta list, ko slavi izvolitev komunista za župana Ljubljane.

Italijanski parlament bo ratificiral pogodbo. Zunanji minister dr. Ninčić je poročal na zadnji seji ministrskega sveta, da bo italijanski parlament na eni prihodnjih sej ratificiral rapalski sporazum in santmargheritske konvencije.

Nemci groze z bajoneti. Nemški zunanji minister dr. Rosenberg je podal ta dni zastopnikom časopisja zanimive izjave o nemškem stališču napram francoski zasedbi Poruhirja. Nemci so si, je naglasil minister, v tem težkem času edini, da je treba zdržati francoski gospodarski napad ter ga udušiti. Med predinimi strankami v tem vprašanju ni razlike, istega mnenja so levicari in desničarji, delavci in meščani, proletarci in buržuji. Nemčija se ne bo udala, vodila bo dalje moralno borbo s pomočjo neizprosne pasivne rezistence, če pa se bo izkazalo to sredstvo za nezadostno ali neuspešno, se ne bo strahla postaviti nasproti francoskim bajonetom svoje nemške bajonete. S tem so najlepše odločile nemške nakane. Nemci so povzročili svetovno vojno, napravili Francozom in neštetim drugim narodom ogromno škodo, ko pa bi morali to škodo poravnati, so kratkoma izjavili, da jim manjkajo sredstva. Zavezniki so se informirali na licu mesta, ali so Nemci res tako obubožali, da ne morejo plačati odškodnine, toda to se je izkazalo za navadno laž. Nemci bi prav lahko plačali vojno odškodnino, ako bi hoteli, toda oni tega nočejo. Ves svoj denar so vtaknili v razna nova podjetja, marko pa so nalašč potisnili tako nizko, da nima na mednarodnem denarnem trgu skoro nobene vrednosti. Sedaj, ko tirjajo Francozi od Nemcev s silo to, kar so jim dolžni dati, pa ne le, da jim tega ne daje, ampak jim groze celo z bajoneti. Nemci so pač ostali tudi po porazu, katerega so doživeli v svetovni vojni, še vedno isti, kakor so bili nekoč. Njihova grožnja pa jim ne bo prav nič koristila, ampak le škodovala. Ako bi res poizkusili prijeti zopet za bajonete, potem bo-

do imeli proti sebi ne le francoske, ampak tudi druge bajonete. Čas njihove nadržnosti in absolutne veličine je za vedno končal.

Protivrske propaganda ruske boljševiške vlade in naši klerikalei. Včerajšnji »Slovenec« prinaša v svojih političnih vesteh tudi notico, v kateri poroča, da je ruska sovjetska vlada napovedala neizprosno boj veri. Sovjetski emisarji so se razkropili širom sveta ter pozivajo vse komuniste, da se brezpogojno pridružijo temu gibanju. »Slovenec« napada radi tega komuniste ter jim napoveduje odločen odpor s strani katoličanov. To je vse lepo in prav, vendar pa bi radi vedeli, kako se vse to strinja s klerikalno-komunistično zvezo v Ljubljani? Pri zadnjih občinskih volitvah so volili ljubljanski klerikalei s škofom Jegličem na čelu isto listo kakor komunisti in v novem občinskem svetu ljubljanskem so s svojimi glasovi izvolili za župana komunisto dr. Periča, nasprotno pa so komunisti izvolili za podžupana klerikalca dr. Stanovnika. To dvojje ne gre skupaj in nastane vprašanje: Ali so klerikalei res tudi zaščitniki vere in jim je vera več nego vse drugo, kakor pravijo nevednemu ljudstvu? — Ali so le čisto navadni sleparji ter jim je vse le kšeft, vera pa le slepilo? Če bi bili klerikalei res bojevnikji za vero, potem bi se pač ne smeli družiti s komunisti, ki so, kakor sami poročajo, napovedali najhujši boj veri. Ker se pa z njimi družijo, je to najlepši dokaz, da so klerikalei res le nesramni izkoriščevalci svete vere v svoje ostudne osebne in strankarske namene.

Narodno gledališče.

Predst. 108. Sezona 1922-23. Abon. A. V sredo 31. januarja 1923 ob 19 in pol gostovanje g. Zdenka Knittl (tenor) in g. Drago Hrzič (člana Zagrebske opere):

Traviata

Opera v štirih dejanjih. — Besedilo napisal po Dumasu ml. (La dame aux camélias) F. M. Piave. — Vglasbil Giuseppe Verdi. — Dirigent in režiser: Andre Mitrovič.

OSEBE:

Violetta Valery	Gajera
Flora Bervoix	Sustarjeva
Alina, služabnica pri Violetti	Petkova
Alfred Germont	Knittl k. g.
Georg Germont, Alfredov oče	Hrzič k. g.
Gaston, Vionette de Letorières	Janko
Baron Douphol	Kopač
Marquis de Obigny	Gorinsk
Doktor Greavil	Cepič
Josef, sluga pri Violetti	Tovornik

Prijatelji in prijateljice Violette in Florae: sluga. Godi se v Parizu okoli 1700. leta. Prvo dejanje v avgustu, drugo v januarju, tretje in četrto v februarju.

Med izvajanjem vstop ni dovoljen.

Začetek ob 19^h, Konec okrog 22^h.

Repertoire:

Sredo, 31. jan. Traviata. A. Gostujeta gg. Knittl (tenor) in Hrzič (bariton) člana zagrebske opere. Četrtek 1. jan. Čvor B.

Josip Stritar v domovini.

Kdo ne pozna imena Josip Stritar? Najmanj dvajset let se uče učenci in učenke v slovenskih ljudskih šolah njegove pesmi, ki so natisnjene v vseh čitankah in berilih. Tako ga pozna mladi rod celo v oddaljenih vaseh naše domovine. Širokim ljudskim slojem je znan po svojih knjigah »Lešniki«, »Jagode« itd., ki jih je izdala Mohorjeva družba. Razumništvo ga pozna iz Zbranih spisov, ki so pa sedaj razpečani; pozna ga iz slovsstvene zgodovine kot centralno slovensko osebnost, kakor ga je dobro označil dr. Prijatelj; pozna ga naposled iz »Stritarjeve autologije«, ki je izšla l. 1919 opremljena z izvrstno študijo izpod peresa našega najboljšega literarnega zgodovinarja dr. Prijatelja. Nedavno je izšla njegova zadnja zbirka »Strunam slovo«. Pod psevdonimom Boris Miran je nekoč kot mlad pesnik, poln ognjevitosti in bojevniškega navdušenja, stopil na skromni slovenski Parnas. Kot Boris Miran se starček Stritar poslavlja od nas, zavedajoč se, da se v poznem večeru svojega življenja približuje skrivnostnim mejam vsega človeštva.

Josip Stritar je sedaj med nami. Dolga desetletja je živel v tujini in na tujih

tleh je pravzaprav vodil boj za napredek slovenskega slovstva. Med tem so se v domovini izvršile mnoge spremembe; nove struje so prišle na dan in z njimi ljudi z novimi nazori. Stritar je živel v nemškem Aspangu (blizu Dunaja) kot ponosen steber dobe, ki je položila temelj temu, kar danes Slovenci smo in s čimer smemo mirno stopiti v jugoslovensko zajednico in pred ves ostali svet. Domovina skoraj ni vedela, da še živi mož, ki nam je odkril Prešerna, ki je uvedel pri nas evropsko slovstveno kritiko na mesto osladnega hvalisanja vsega, kar je izšlo izpod »rodoljubnega peresa«; mož, ki je živel in delal s Franom Levstikom in Josipom Jurčičem, mož, brez katerega si ne moremo zamisliti razvoja slovenske kulture.

Tiho in udano je samotaril Josip Stritar v tujem Aspangu. Doživel je osvobojenje svojega naroda, videl je vzhati svobodno solnce. Učakal se je onega dne, ki ga je bil slutil že tam v sedemdesetih in osemdesetih letih, dne, ko je Slovanstvo postalo evropski činitelj.

Težka vojna in povojna leta v Avstriji mu niso prizanesla in sivolasi starček je moral trpeti pomanjkanje. Ginljivo je bilo čitati, s kako nežnostjo se ga je spominjala naša šolska deca in mu pošiljala darove — celo izpod tujega

Politično obzorje.

Radičeva komedija.

Radič, ta neozdravljivi politični šarlatan, je dne 28. t. m. priredil v Zagrebu veliko republikansko zborovanje. Zbralo se je manj ljudi kot na prejšnjih podobnih zborovanjih. Tudi Radiča so se ljudje naveličali in njegovih političnih čenč nihče ne jemlje resno.

Iz zagrebske okolice je prišlo par sto kmetov deloma na konjih. Gospod Radič se je pripeljal na zborovanje v kočiji, obdan od kmečkih konjenikov. V rokah so držali zastave z napisom: Živela republika! Živel Radič!

Radič se je ponašal v kočiji ponosno kakor prezident republike. Ljudje so ga pozdravili z običajnimi vzkliki. Medtem pa so kolporterji delili sliko nove lepe Radičeve vile, pred katero stoji žandar, ki čuva nad osebno varnostjo Radiča in z velikim napisom: »Kje je Radičeva republika?« Nato pa pesmica:

Strpite se lude glave,
Doč če republika,
Za Radiča več je došla:
Kako kaže ova slika.

Ta letak je vzbudil veselost, med Radičevimi pristaši pa razburjenje.

Sovjetska vlada in Jugoslavija.

Mi smo na tem mestu beležili faze, skozi katere je šel razvoj sovjetske Rusije v zadnjih dveh letih in gre še danes. Podčrtali smo dejstvo, da se revolucijonarni duh vedno bolj umika, na njegovo mesto pa stopa uvidevnost, da je nemogoče prekiniti z vso preteklostjo, marveč je treba iti po trdih realnih tleh. Sovjetska Rusija danes ni več to, kar je bila — seveda pa ji kljub temu ostanejo vsi grehi, ki jih je storila in za katere so odgovorni njeni voditelji. V sedanjem trenutku, ko Evropa vedno bolj leze v kaos in ko izgleda, da ni ozdravljenja, pa je potrebno sodelovanje ruskega naroda in ruske vlade, potrebno istotako v interesu Rusije kakor v interesu Evrope. Sedaj ni časa za moralno razručavanje, kakor nihče ne misli resno na intervencije in na blokado. Rusko vprašanje je sedaj v drugem stadiju kakor je bilo pred genovsko konferenco. S tem računajo vedno bolj zapadne države in to vpoštevajo tudi naši vodilni krogi, ki so se svojčas proslavili s proslulo Spaljkovičovo izjavo.

Nedavno smo prinesli Čičerinovo izjavo, ki jo je dal nekemu dopisniku o odnosih sovjetske vlade napram Jugoslaviji. Značilen komentar k tej izjavi, ki povdarja iskreno želje ruske vlade, da pride do zblizanja, je objavila zagrebska »Riječ« izpod peresa Dragoljuba V. Miletića. Pisec prinaša uvodoma tekst memorandum, ki ga je izročila lausanski konferenci sovjetska delegacija in citira odstavek, v katerem sovjetska vlada govori o podjarmljenih narodih Balkana, pri čemur izrecno podčrtuje naše separatiste in izjavlja, da Rusija ne

Glavni govor je imel Stjepan Radič, ki je zopet napovedal prihod republike. Radič obljublja tako državo, da bo svet strmel pred njo. Harding, Lloyd George in vsi veliki državniki bodo nemara romali v Zagreb kakor kralji iz Jutrovih dežel, da vidijo Mesijo.

Živio nam sivi ptič
Stjepane Radič.

Tako se prepevali Radičevi pristaši, ko so slišali, da vendar pride republika. Ej, seveda, pravi ptič je ta Stipica!

Radič je po navadi zagrebskih branjev, tramvajskih konduktarjev in kramarjev iz Vlaske ulice udrihal tudi po »Kranjcih«, to se pravi po Slovencih. Imenoval nas je »Kranjci-magarci«.

Tako govori »predsednik čovječanske i mirotvorne republike«, ker ne va kaj govori. Radičevim republikanskim čenčam se le smejemo, saj so naivne kakor kmečke pesmice v njegovem »Sloboodnem domu«.

Radič, sivi ptič, bo prav na lepem obtičal v beograjski »gajbici«. Le nič strahu! Taki komedijanti so potrebni, nazadnje se itak zadrignejo v lastnih mrežah!

priznava sklenjenih pogodb (torej nobene mirovne pogodbe in tudi ne našega ujedinjenja).

Pisec navedenega članka opozarja na važnost te izjave, zlasti ker je memorandum sestavil Čičerin, oni isti gospod, ki je povedal par lepih besed o zblizanju med obema državama. D. V. Miletić opozarja na cinizem takega postopanja, tembolj, ker so boljševiki že ponovno prekršili ali raztrgali z drugimi državami sklenjene in že ratificirane pogodbe. Dalje je sovjetska vlada sklenila dogovor z najbolj reakcionarno državo na svetu — Turčijo — s katerim je Moskva privolila v aneksijo celih pokrajin, na da bi kdo vprašal prizadeto prebivalstvo, ali se hoče poslužiti narodne samoodločbe, ki z njo boljševiki nastopajo pred svetom! Tri federativne kavkaške republike: Džurdžijanska, Armenska in Azerbejdžanska so bile na najbrutalnejši način razdeljene med sovjetsko Rusijo in njeno zvesto (!) zaveznico Kemal-pašino Turčijo!

Kljub temu mednarodnemu zločinu si drzne Čičerin odreči veljavnost jugoslovenskega ujedinjenja, ki je nastalo na medsebojnem delu in sporazumu, in skupne borbe proti skupnemu sovražniku!

Pisec sklepa, da jugoslov. narod ne dovoli, da bi se sovjetski avtokrati vmešavali v naše notranje zadeve in da bi Jugoslavija najodličnejše odbila vsak poskus s te strani.

Z gornjim memorandumom je sovjetska vlada podrla most, ki si ga je deloma že zgradila do Jugoslavije. Priznanje ujedinjenja in nevmešavanje v naše notranje zadeve.

Kdo sem? Popotnik upehan in truden, ki ga je utrudila zemeljska hoja, v domači zemlji si išče pokoja.

Spomnili smo se gospoda Mirodolskega, ki ga je bil opisal Josip Stritar pred mnogimi leti in smo vedeli, da gre sedaj za gospoda Mirodolskega k zasluženemu odpočitku v domovini. Čas je otopel ostrina orožja, ki so ga sukali proti slovenskemu Rousseauovu in humanistu domači naši čelni nasprotniki; grda, nizka borba, ki so jo vodili proti njemu kot »centralni slovenski osebnosti«, je že zdavnaj pozabljena, kakor so šli drug za drugim k večnemu počitku.

In ko se je Stritar vozil čez našo Avkadijo, ko je krenil med vinskim grčiči, kozolci in kapelicami tja v obnoki tihote Sotle, mu je srce občutilo istinitost besed, ki jih je napisal pred leti:

Spet vidim vas, domače gorice,
oj srečne oči! Kalé jih solzice,
in če jih kalé, kalé jih naj,
skoz solze te gledam, domači kraj...

Obhodil sem lepega mnogo sveta,
najlepše, najljubše je vendar doma.

To ni bila pot v ožjo domačijo — Podsmreko pri Valikih Laščah, kjer se je rodil dne 6. marca 1836 — ni bila Dolenska, čije griče in polja je ovekovečil

Kako me gledajo stari in mladi,
kdo neki sem, bi vedeli radi;
tako se tuj jim vidim in čuden!

tranje razmere je conditio sine qua non, da se doseže zblizanje med obema državama. Obenem je gornja izjava dokaz, da je zelo težko govoriti o kaki realnejši politični kooperaciji vseh Slovanov, če je v Rusiji na vladi režim, ki ima rajši reakcionarno Turčijo kakor demokratske slovenske države.

Ugotovitev, da je sovjetska politika cinčna, zadene precej točno njeno pravo vsebino. Treba pa je vprašati: Bi li imela Rusija kako korist, če bi bil Balkan razcepljen v male države? To vprašanje je seveda preuranjeno, dokler niso na rusko vlado merodajni ruski interesi. Izgleda, da Čičerin in tovariši poznajo naše razmere zgolj iz Marxovih političnih spisov. Marx je pred 70 leti pisal, da smo Jugoslovenci ovira revolucije, da namu gibanju in da nas je zaradi tega treba potlačiti.

Najnovejši izpad boljševikov proti naši državi nam kaže, da med nami in sedanjo Rusijo zija prepad. Rusija je za Slovanstvo izgubljena, če ne bodo sovjetski voditelji spoznali važnosti slovenskih narodov za končni cilj Rusije, cilj, ki ji je dan po zgodovini. Bilo pa bi napadno, če bi se Jugoslavija radi teh izjav postavila na skrajno intrasigmentno stališče. S tem bi nam ne bilo nič pomagano, še manj pa Rusiji. Treba bo tudi nadalje iskati stikov, ker le dobra volja bo premagala obojestranske predhodke.

Dnevna kronika.

— Izjava. Na dopis v »Straži« št. 12 dne 29. t. m. glede volitev v skupščino izjavljamo, da sem kot naprednjak še vedno pristal JDS ter žalibog vsled tega ne morem ugoditi želji dopisnika, ter glasovati za klerikalno stranko. — Ormož, dne 30. jan. 1923. — Ivan Veselič.

— Poročil se je v Ljubljani bivši poslanec g. prof. Reisner z gđ. Milico Virantovo.

— Smrtina koša. Našemu vrlému bojevniku g. Antonu Malgaju, vinčarju v Zibiki, je 29. jan. umrla njegova žena za pljučnico. Iskrenemu naprednjaku naše globoko sožalje!

— Pogreb g. Schaubachove v Sloven. Bistrici se ne vrši, kakor prvotno javljeno, ob pol 17. uri, temveč v četrtek ob 9. uri dopoldne. Po prevozu v Ruše se položijo telesni ostanki ob 16. uri popoldne k zadnjemu počitku na pokopališču v Rušah.

— Iz Podove pri Račjem nam poročajo, da se uboj, o katerem smo nedavno pisali, ni izvršil v Podovi, ampak na Gorici pri Cirkoveh.

— Konstituiranje stanovanjskega urada za politični okraj Maribor. Te dni se je konstituiral v smislu stanovanjskega zakona in pravilnika novi stanovanjski urad za politični okraj Maribor. — Predsednik stanovanjskega urada je okr. glavar dr. Lajnšič oziroma njegov namestnik, stanovanjski referent g. Robert Pohar. V svet stanovanjskega urada

so imenovani sledeči gg.: kot zastopniki hišnih posestnikov: Alojzij Lešnik, Krčevina 112, Franjo Podlipnik, Tezno 37, Keršnik Jakob, major v p. Pobrežje, Ludvik Sabukošek, Lajtersberg, J. Kolarič, Krčevina, Franjo Požauko, Lajtersberg, major v p. Franjo Lochert, in major v p. Anton Zeller v Ročslu; kot zastopniki najemnikov: revident j. z. Slavko Volk, Studenci, poštar Ignac Pečar, Krčevina, skladiščni mojster Mirko Toplak, Pobrežje; davčni nadzornik Anton Jurč, Krčevina, finančni uradnik Simon Teršavec, Studenci, nadučitelj Anton Hren, Studenci, nadučitelj Miroslav Pučelik, Krčevina in učitelj F. Tušek, Krčevina. — V razsodišča stanovanjskega urada za poravnavo sporov med hišnimi posestniki in stanovanjskimi najemniki so imenovani: kot predsedniki: predsednik viš. dež. sodišča v p. Ludvik Raizner, Maribor, dvorni svetnik Anton Morocuti, Maribor, predsednik dež. sodišča v p. Čanjkar, Maribor, finančni komisar Ivan Gračner, Studenci, odv. konc. Avgust Reisman, Maribor in dvorni svetnik Viktor Parma, Maribor. Prisedniki razsodišča so sledeči gg.: za hišne posestnike: J. Pirkar, Lajtersberg, Ivan Reibenschuh, Pobrežje, J. Janžekovič ml., Lajtersberg, odvetnik dr. Rosina, Maribor, župan Grega Škof, Krčevina, uradnik juž. žel. Ignac Marinič, Krčevina, Vitus Murko, Krčevina, Alojzij Lešnik, Krčevina, Karl Joss, Krčevina, nadučitelj J. Čepa, Kamnica, A. Pečar, Kamnica; A. Mandl, Radvanje, F. Vollmaier, Radvanje; J. Scheweder, Tezno in H. Lukas, Novavas; za stanovanjske najemnike pa gg.: prof. dr. Rostohar, Krčevina; nadučitelj Pučelik, Krčevina, nadučitelj Hren, Studenci, učitelj Tušek, Krčevina; učitelj Ravter, Krčevina; učitelj Alt, Studenci, prof. dr. Kotnik, Krčevina, zas. uradnik Jos. Simčič, Krčevina, nadzornik juž. z. Ivan Frolé, Krčevina, eksp. j. z. Hinko Kefer, Studenci, poštni kontrolor Karl Komar, Maribor, konc. uradnik Filip Antič, Krčevina; davčni nadzornik, Anton Jurč, Krčevina, orož. major J. Sabathy, Krčevina in asist. j. z. Alojzij Kaučič, Krčevina.

— Slovenska sraka v Zagrebu. V Zagrebu so te dni zaprli neko Ivanko Orešnik, 18-letno dekle iz Spodnje Šiške pri Ljubljani. Kljub svoji mladosti je na zagrebški policiji že stara znanka. Ima pa to posebnost, da ima skoraj vsak dan drug poklic. Policijska evidenca jo ima zabeleženo kot brezposelno uradnico, drugič zopet kot prodajalko, delavko, služkinjo, kontoristino itd. Pri tem pa krađe vse, kar ji pride pod roko. Bila je radi tatvine že večkrat predkaznovana. Pri zadnji aretaciji je bila radi spolne bolezni oddana v bolnico, od koder pa je s pomočjo dveh strežnikov pobegnila. Te dni so jo zopet spravili na varno.

— Vlak je povozil minuli ponedeljek na železniški postaji Velika Plana vojaka Luboviča. Lubovič je gnil krdele konj napajati. Ker mu je eden konj utekel na železniško progo, ga je šel zavra-

čat. V tem trenutku je privozil vlak, kateremu se radi konja ni mogel več izogniti. Konja je rešil, sam pa je našel smrt pod vlakom.

— Svojega botra ubil. V Vranju se je skregal nek Ante Stanojevič s svojim botrom Jovanovićem. Med preprirom je pograbil Stanojevič nek kol ter udaril svojega botra tako močno po glavi, da ga je na mestu ubil.

— Tovarna čokolade v plamenu. V soboto zvečer je nastal v tvornici čokolade v Novem Sadu požar, ki je ogrožal celo predmestje, ker se nahaja v bližini tovarne skladišče eksploziv. Ognjegascem se je po večurnem trudu posrečilo preprečiti razširjenje ognja tako, da je bila nadaljna nevarnost odstranjena. Škoda se ceni na poldrugi milijon kron.

— Čuden samomorilec. V novosadskem mestnem parku so našli te dni obšene natakara Gustava Hisena. V rokah je držal sliko ministrskega predsednika Pašića. Vzrok samomora še ni pojasnjen. Preiskava bo dognala, v kakšni zvezi je samomor s Pašićevo sliko.

— Izkupil jo je. V ponedeljek zvečer je prišel v neko kavarno v zagrebškem predmestju znan vlomilec in pretepač Taškar, ki je izgnan iz Zagreba, a se kljub temu klati po mestu. Brez vsakega povoda je napadel z nožem v roki dva mirna gosta, ter enega ranil na glavi, drugega pa smrtno nevarno zabodel v prsi. Ostali gostje so s težavo premagali krvoločnega razgrajča ter ga tako pretepli, da so tudi njega morali prepeljati v bolnico.

— Samomor v Zagrebu. V zadnjem času skoraj ni dneva v Zagrebu brez samomora. Večina samomorov se izvrši iz ljubosumnosti. V ponedeljek je zopet izvršil samomor nek Josip Barič, brezposelni delavec. Že več dni je popival po mestu ter se prepiral s svojo ljubico, ki je postala noseča, češ, da mu je nezvesta. V ponedeljek zvečer je med preprirom potegnil nož ter se zabodel v levo stran prsi. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico. Zdravniki nimajo upanja, da bi okrevl.

— Ustreljen atentator. Dne 29. t. m. zjutraj je bil v Varšavi ustreljen Niewiedomski, morilec predsednika poljske republike Narutowicza.

— Vsenemški agent aretirani na Češkem. V Znojmu je bil od češkoslovaških oblasti aretirani tajnik vsenemške zveze v Gradcu, bivši potovalni učitelj Südmarke, Josip Hoyer. Pri njem so našli mnogo pisem in listin, namenjenih za propagando proti češkoslovaški republiki. Hoyer je izročen sodišču v preiskovalni zapor.

— Ekscesar Viljem obolel. Berlinski listi poročajo iz Doorna, da je bivši nemški cesar Viljem, bi se je nedavno oženil, nevarno zbolel na pljučnici, kateri se je pridružil še srčni krč. Vsi njegovi otroci so bili brzojavno poklicani v Doorn. Po izjavi zdravnikov je baje njegovo stanje zelo opasno, in ni mnogo upanja, da bo prebolel.

Ogrevali smo se v skupni sreči. Slovesni so bili trenutki, ko se je ustavil v Mariboru vlak z rakvo Zrinskega in Frankopana. Bilo nam je, kot bi slišali doneti poslednjo kitico mogočnega narodnega epa, velepomembnega v naši zgodovini. Z največjim spoštovanjem smo stali pred zemeljskimi ostanki Podlimbarskega, Prinčipa in njegovih tovarišev. Občutili smo moč ideje, ki je sovraznik ni mogel uničiti in ki je zmaga.

Na kolodvoru se je poslovalo naše občinstvo od svojega prvega narodnega kralja, ko se je po svoji triumfalni poti po Sloveniji vračal v Beograd.

In sedaj se nam je vrnil Josip Stritar, najstarejši naših kulturnih borec v domovine.

Dasiravno smo doživljali tekom desetletja dogodke epohalnega pomena in smo vajeni mogočnih utisov, nam je ta trenutek popolnoma prevzel. Star in onemogel je naš Josip Stritar, a živ je pred nami. Leta in trpljenje mu odseva jo z obraza, dolgoletno duševno delo je zapisalo svoje črke vanj ter daje izmučenemu obrazu posebno gorjost. Vsi smo globoko ginjeni. Solze nam stopijo v oči. Pozdravljamo onega, on nam odzdravlja, nas gleda, nas, mlado oživljeno Jugoslavijo, on, živ spomenik težke narodove preteklosti narodne borbe. Njegovi tovariši so nas zdavnaj za-

— Redukcija uradništva in železniškega uslužbenstva v Italiji. Italijanski ministrski svet je na svoji seji v petek sklenil, da se reducira uradništvo in uslužbenstvo pri železnicah, da se na ta način vzpostavi vsaj delno ravnotežje v državnem gospodarstvu. Vlada je ugotovila, da je po vseh državnih uradih preveč uradnikov, da radi tega državne finance trpe in delo zaostaja. Posebno hudo je po poročilu, ki ga je izdala vlada na železnicah. Dne 30. junija leta 1914. je bilo 154.985 železničarjev, leta 1921. ob istem času 237.000, avgusta istega leta pa že 241.000; 30. junija lanskega leta se je število železničarjev vendar znižalo na 229.000 in znaša danes 226.325. Število železničarjev je torej za 71.340 moč višje, nego je bilo l. 1914. Kljub temu, da se je delo, ki ga imajo železničarji opravljati, skrčilo. Z bivšimi avstroogorskimi železnicami (1300 km) je Italija prevzela samo 5818 železničarjev, kljub temu pa se je število železničarjev v primeri s številom v l. 1918. zvišalo za 80.000 moč. Vlada je vsled tega sklenila skrajšati železniško osebje na 190.000 ali pa še bolj. To pomeni, da bo odpuščenih iz službe 36 do 37 tisoč železničarjev. Vlada upa, da bo na ta način v finančnem letu 1924.—25. vsled redukcije prihranila kakih 375 milijonov lir. Reducirani uradniki in železničarji bodo deloma vpokojeni deloma po odpustitvi z odpravnino. Ta sklep Mussolinijeve vlade je skrajno radikalen in do gotove mere tudi opasen, toda kdor pozna italijanske gospodarske razmere, mora priznati, da drugega izhoda ni iz sedanjega skrahiranega stanja. Prejšnje vlade so reševale brezposelnost na ta način, da so nameščale brezposelne uradnike in delavce v svojih uradih in obratih; s tem pa so obremenile državne blagajne tako, da so bile na mah izpraznjene. Mussolini se je sedaj odločil popraviti to napako prejšnjih vlad z radikalno operacijo, ki bo občutno zadela tisoče in tisoče italijanskih državljanov. Odpor bo seveda velik, brezposelnost se bo s tem še znatno povečala, ali — drugega izhoda ni.

Ptujske vesti.

Ljubljanske Glasbene Matice koncert v Ptuj. Glasbena Matica iz Ljubljane, ki proslavlja svojo 50-letnico tudi na ta način, da prireja po večjih mestih Slovenije vokalne koncerte, priredi dne 4. februarja 1923 ob pol 18. uri v Društvenem domu v Ptuj koncert mešanega zbora z izbranim obširnimi sporedom. Ker je s tem dana možnost tudi okoličanom, da se udeležijo te izvanredne kulturne prireditve, je pričakovati mnogo brojnega obiska iz telega okraja. Predprodaja vstopnic in sporedov z besedilom v trgovini Milko Senčar & drug v Ptuj.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

pustili. Le on, ki je bil najbolj slaven, nam je ostal ohranjen in se nam vrača. Ko ga gledamo, nehoti občutimo, kako težko je bila dobljena naša svoboda in kako jo moramo ljubiti.

Nepomično ga gledamo, kakor bi si za večno hoteli vrezati v spomin njegovo sliko. Ko vlak odhaja, nam maše v slovo z rudečimi nageljni, ki jih je sprejel v pozdrav.

Razhajamo se v lepem razpoloženju, vznešeni nad vse malenkostne vsakdanje skrbi. Pred očmi mi je še vedno Stritarjev obraz.

Iznenada stopi pred mene nek drug spomin.

Dvorana Narodnega doma je nabita polna, nabita polna galerija, pred nami na odru pa mlad častnik, lepega in izmučenega obraza s črnimi očali. Z vneto besedo, ki bi je ne iskal pri slepecu, nas navdušuje k delu za narod.

Nehote mi vedno znova prihaja poleg Stritarjevega lica mlad, izmučen Lovričev obraz v spomin.

Pa je res neka čudna sorodnost, ki mi drži ta dva obraza. Stritar, kulturni borec za narodovo svobodo v brezupnih časih, ko je dobri del naroda samega smatral svojo svobodo za utopijo, je predstavnik kulturnega boja, ki je le-gično moral predhoditi velikemu krvavemu boju za narodno ujedinjenje.

skupno z Jurčičem in Levstikom — bila pa je širša domačija, slovenska zemlja z vso svojo tipično poezijo. Tu bo našel tisti kot, ki si ga je bil želel, ko so ga razočarali boji in nepokoji življenja, ki so danes pri vsaki človekoljubni duši taki kot so bili v njegovi notranosti, ko je kot moder stavec spenil svoj večerni konfiteor »Nazaj«:

Nazaj, nazaj iz tega nepokoja, iz hrupa v tih, pozabljen zemlje kot; nič videti je sama želja moja, nič slišati; prevar dovolj in smoti!

Zato pa »vun, vun iz tega hrupnega nemira« v samoto, kakor Jean Jacques v Montmorency:

»Ovetlicami se tam bom pogovarjal, v potokom, ki med njimi žubori; nov, zoren svet si bodem tam ustvarjal, kjer se po moje čuti, govori; tam smrt mi rahla pridi in me reši, želje in hrepenenje mi uteši.

Josip Stritar ni sedaj v taki samoti, ali mir mu je zagotovljen in tih počitek pripravljen. Njegov duh še ni zlomljen, dasi telesne moči odpovedujejo vedno bolj. Upajmo, da se bo tu fizično opomogel, kolikor je to mogoče in da ostane častiljivi Nestor slovenskih pisateljev še dolga leta med nami!

B. Borko.

Dva borca.

Par kratkih notic v časopisju je zadostovalo, da se je zbralo na kolodvoru neverjetno mnogo občinstva. Peron se je polnil, množica je že pritiskala do proge, po kateri se je moral pripeljati vlak in streha na peronu je mrgolela nestrpne mladine, ki si je našla pot do nje preko spodaj stoječega vagona.

Pričakovali smo Josipa Stritarja. Povsod vse slovesno, a ena misel, eno vprašanje nas je obvladalo vse, kakšen se bo vrnil naš pesnik v domovino. Baje je telesno zelo oslabil in oči in posluš da ga malone povsem zapušča... Nehote se mi je vsiljeval neprijeten občutek: čemu vse to, čemu godba, čemu ta hrup, ako je bolan ali mu ne bo vse to nadležno? A kaj pomaga — v gneči se nisi mogel niti ganiti in končno ena oseba več ali manj ni prišla tu v poštev.

Vlak je prihajal, počasi je vozil v postajo, počasi se je ustavil. Oprt ob roko prijaznega spremljevalca stoji pri oknu Josip Stritar.

Na našem kolodvoru smo ob preobratu preživeli marsikateri veličasten trenutek. Pozdravljali smo naše Sokole, ki so prihitali na sokolski zlet v naš osvobojeni Maribor; pozdravili smo brate Čeha, ki so nam prinašali svojo pesem, sokolsko misel, brateko ljubzen-

Dopisi.

Svečina. Dne 21. jan. je imel tukaj agitacijski shod g. Žebot. Če slišimo ime tega gospoda, že vemo, kaj je govoril, zato se tudi ne splača spuščati se z njim v debato. Eno pa je gotovo, da tega še sam ne verjame, kar govori in tudi kmetje ne, ki imajo količjak razuma. G. Žebotu gre samo za kroglice in ne za vero, kot je trdil. Da je bila Svečina že od nekdaj klerikalna, pač tudi ni res. O tej stvari bi g. poslanca bil lahko poizvedel njegov ministar na shodu plavčiki župan Kren ali pa mu vsaj na tihem povedal, da so bili on in še mnogo, mnogo drugih tukajšnjih klerikalcev prej marljivi in delavni člani in odborniki Šudmarke in Schulvereina. A gospodu Žebotu je vseeno, njemu gre le za kroglice!

Iz Podove pri Račjem. V nedeljo dne 28. jan. se je vršila veselica novoustanovaljenega slovenskega gasilnega društva Podova v restavraciji narodne gostilne »Jugoslovane«. Cela veselica se je vršila v najlepšem redu. Posebno poštrenovalno so sodelovali gg. Plečko, Bauman Alojz itd., a tudi vsi drugi člani so bili na svojem mestu. Le vrlo naprej!

Iz Ptujsko-gorske kronike. Šola na Ptujski gori ima v svojih prostorih postavljen gledališki oder. Že mnogo iger se je uprizorilo tekom let in nudilo prebivalstvu res lep užitek. A nekateri člani tak. kraj. šolskega sveta štejejo učiteljsku v največji greh, da prireja skupno z domačimi fanti in dekletki gledališke predstave, katerih čisti dobiček gre v prid revni šolarski deci in šolarski knjižnici. G. načelnik se je celo povpel do prepričanja, da so odri le za to tu, da se učitelj lahko zabava, ker revež ne ve kam s časom. Toda g. načelnik, svetujem vam, da pobrsate po kotih vaših možganov, morda najdete tam še toliko razuma, ki vam pove, da se učiteljstvo ne trudi z gledališkimi predstavami sebi v zabavo, temveč, da nudi ljudstvu vsaj malo užitka in izobrazbe, ki, kakor je videti, tudi vam ne bi škodovala. Če se povspete do tega prepričanja, se vam more le čestitati. Za sedaj pa, g. Sluga, ste lahko prepričani, da ste si z besedami: »Šola ni noben Komediantenhans — oder mora iz šole ven«, dali najlepše izpričevalo. Zato upam, da ne boste preveč hudi, če tudi javnost malo o tem izve. Ti pa, uboga učiteljska para, nauči svoj hrbet gibčnosti, da boš lahko sproti pobiral polena, ki se ti mečejo pod noge!

Iz šmarskega okraja. Zanimanje za volitve je v polnem teku. Vse stranke brusijo svoje »bridke meče«. V nedeljo smo imeli kar dva klerikalna shoda, na

Zusmu in pri Sv. Štefanu. Neki kaplan Kranje iz Celja nam je kvasil vse mogoče. Med drugim je tudi lagal, da se je dr. Kukovec začel bratski objemati z dr. Novačanom. No naši kmetje so pametni dovolj, da takih laži ne verujejo. — V zadnjih dneh je priredila tudi naša napredna kmečko-obrtna in delavska zveza celo vrsto sestankov. Navdušenje za naše kandidate je veliko. Vidimo, da gre za boj ne za strankarske profite, ampak za gospodarske koristi in potrebe našega revnega šmarskega, rogaškega in kozjanskega okraja. Ne gre nam za politične razprtije, ampak za naš kruh in za naš gospodarski napredek. In v tem smo si složni kmetje, obrtniki in delavci. Vsem nam gre za kožo. Zato pa na delo za naše kandidate!

Sv. Janž na Dr. p. Nismo mi farani Sv. Janžke fare tako daleč zadi z našo pametjo, da bi ne prišli na sled onemu ptiču, od katerega izvira vse hujskarije proti našim narodnim delavcem, ki se trudijo za nas, posebno, da nam vzgojijo naše otroke za dobre člane človeške družbe. Kdo je tisti ptič? Pa zakaj ravno tak priimek? To ni nič čudno! Saj ima dotični hujskač najrajši ono vrsto bitij, ki jih nazivamo »ptiči«, dokaz, ker on vsakega svojega bližnjega, ki ne dela po njegovih nazorih samoljublja, krsti z imenom »petelin«. Mi vsi poznamo nočne ptiče, ki zlete zvečer na lov. Pa tudi tega ptiča v človeški podobi poznamo, ki gnezdi pod farovškim krovom. Čisto črn je. To tudi izkorišča v svoje varstvo. Kdaj ga največkrat vidimo in kj? Seveda tudi podnevi opravlja svojo postransko, a za njega glavno službo. A največkrat ga vidimo v mraku — zvečer, ko leta od hiše do hiše. Česa neki išče — črvov iz brun? Da, črvov, a ne nedolžnih živalic, temveč črvov, — takih njemu naklonjenih ljudi, katere uči, da mu pomagajo razjedati ono, kar on kluva. — Pa kaj — koga kluva? Posebno mu dišijo učitelji, ki poštrenovalno delajo za narod in tako poštrenovalno, nesebično delo, katero ljudstvo spoznava in spoštuje, to hoče on razrušiti. Najprej se je lotil svojega soseda učitelja, katerega je prekrstil za »dionega petelina«. A ker je sprevidel, da mu ne more do kože, se je spravljal na mladega petelina iz bližnje sosednje vasi. Pa zakaj sovrži ravno učitelje? V njegovi glavi se še ni zjasnilo, da če teh ne bi bilo, on ne bi nosil črne suknje. Saj ga poznamo, kakšen politik je! Ljudstvo bi rad dobil v svoje kremplje, da bi mu služilo kot hlapec njemu gospodarju. Slišali smo, da misli kandidirati v svoji stranki, zato se tako trudi. Toda to ne gre tako lahko. Seveda, ko bi bili daleč okrog sami Trnčani, bi ga že potisnili do korita. In ta gospod dobro ve, kdo ovira njegovo delo, zato ščuva na vse

temnih gozdovih od plešaste Velike Kaple tja do zelenih obronkov našega trdnega mejaša Kozjaka se bodo spregledovala drevesa; listje pa si bo šepetalo žalostno novico, da lovec Marka, ljubitelja narave ni več med živimi. Pogrešali Te bodo obsežni bregovi, zeleni travniki in pisana polja mogočnega severnega Pohorja. Saj ni skoraj pod zemljo, katere nisi prehodil, ko si prežal na divjačino, pri tem pa užival v svoji mehi, za vse lepo sprejemljivi duši veko-večno krasoto narave. Tvoj pogled je bil bister, roka mirna, strel smrtonosen; kljub temu si ostal pravi lovec in si ohranil smisel za redno gojitev lova. A ne samo kot lovca Te je vse spoštovalo. Bil si vzoren gospodar na svoji kmetiji, ljubeči soprog svoje žene in skrbni oče svojih otrok. S prirojeno inteligenco si ubral v javnem življenju vsikdar pravo pot, bil z besedo in dejanjem naš, se udeleževal naprednih prireditvev in shodov ter znal razločevati zrnje od luke. Kot dolgoletni občinski svetovalec si užival radi svoje delavnosti med soobčani velik ugled. Na prijaznem griču za cerkvijo sv. Antona si legel k večnemu počitku. Pogrešala Te bo občina, žena in otroci, zlasti tudi Tvoji prijatelji in znanci. Pot k rojstnemu domu me je peljala nad Tvojo domačijo. Prvi pozdrav na domačih tleh ob pogledu na antonsko cerkvo je veljal Tebi. Ti si prestal, a za mene je ločitev težka. Ne bo več neskajljenega veselja na lovu. Le še iz temne gomile bo zamolklo odmeval Tvoj »lovski blagor«, a prijatelji Te bomo imeli v spominu, ki Ti ga bočemo ohraniti trajno.

načine proti njim in uporablja vsa mogoča sredstva, da bi jim škodoval, a uspehov je malo, ker ljudstvo ne verjame več samo tega, »kar so gospod rekli«, temveč sodi po svojem razumu. Sprevidel je tudi sam, da pri nas ne doseže dosti, oziroma nič s svojo hujskarijo, zato se nas že raje izogiblje. A najbolj žalostno pa je, da seje sovražstvo že med šolobvezno mladino s svojim strankarstvom. Zvedeli smo tudi, da prihajajo otroci iz njemu naklonjenih družin v šolo z orlovskimi znaki in z rudečo srtačo. V mladini gotovo ne kipi tako navdušenje samoobsebi, očitno je to uspeh hujskarije. Res čudno, da dotični nima toliko čuta za vzgojo, da bi sprevidel, da je to hujskanje, ki kaže svoje zle posledice na mladeži, pravi zločin na pomladku naroda. Svetujemo mu, da pusti že enkrat druge v miru in želimo, da bi najprej pometal pred svojim pragom, sicer bodo morali drugi, če ne bo konca.

Iz Rogaske Slatine. Po dolgih letih trpljenja in pomanjkanja je v petek popoldne dospel naš sivolasi pesnik zdrav in srečen v Rogaske Slatino. V tem biseru naše domovine bo preživel v svoji starosti še določene mu dneve in upajmo, da mu bo le-te ljubezen naroda podaljšala do skrajnih meja. Da se je mogla ta narodna akcija oziroma častna zadeva našega naroda tako ugodno rešiti, gre zahvala pokrajinskemu namestniku Ivanu Hribarju, ki je vodil predpriprave in posredoval na merodajnih mestih, da se je starčku Stritarju preskrbelo kar najugodnejše potovanje. Jednaka zahvala gre gospodu sanitetnemu šefu dr. V. Katičju, ki je odstranil eno važnih ovir, ki so se sedaj stavile vrnitvi Stritarja v domovino s tem, da mu je odkazal v zdravilišču primerno stanovanje. Posebno smo dolžni tudi zahvalo ravnateljstvu južne železnice, ki je dalo na najkulantnejši način na razpolago Stritarju vse potrebno za udobno potovanje. Konečno ne smemo pozabiti poštrenovalnosti rodoljubov, v prvi vrsti narodnih dam Rog. Slatine, ki so skrbele za stanju našega sivolasega pesnika primeren časten sprejem in so oskrbele tudi jedilno shrambo njegovega stanovanja z vsemi življenjskimi potrebščinami. Pesniku Stritarju pa želimo, da bi se počutil srečnega v domači zemlji, po kateri mu je tako dolgo hrepenelo njegovo zmučeno srce.

V Slovenski Bistrici gostuje v soboto 3. in nedeljo 4. februarja Ljudski oder iz Maribora. V gledaliških prostorih hotela »Beograd« vprizori v soboto ob pol 20. uri Karl Schönherrjevo dramo »Otroška tragedija«, v nedeljo pa ob 15. uri istotam Kotzebuejevo burko »Babilon«. Obe igri sta želi v mariborskem Narodnem domu v tej sezoni obilo priznanja. Prepričani smo, da se Slovenjebistričani ne bodo odtegnili globokemu umetniškemu užitku, ki jim ga bo nudila sobotna predstava, pa tudi ne zabavnemu programu nedeljske predstave. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini Pinter in drug v Slov. Bistrici.

Slovenska Bistrica. V torek, dne 30. jan. ob 1. uri zjutraj je po kratki bolezni v starosti 35 let umrla gospa Fanika Schaubach, roj. Novak, doma iz Ruš, dolgoletna učiteljica na tukajšnji dekliški šoli. Pred nekaj meseci se je poročila s tukajšnjim odvetnikom g. dr. Boštjanom Schaubachem, toda ni ji bilo usojeno, uživati srečen zakonski stan. Pokojnica je bila dobra učiteljica, vzorna narodna delavka, povsod zelo priljubljena. Zaradi svoje narodnosti je bila v prejšnjih letih preganjana, večkrat premeščena, za časa svetovne vojne celo internirana v Gradcu. Pogreb se vrši v četrtek dne 1. februarja ob 4. uri popoldne. Blag ji spomin, cenj. rodbini naše iskreno sožalje!

Slovenska Bistrica. Telovadno društvo »Sokol« v Slov. Bistrici je imelo v soboto dne 27. tui. v dvorani hotela »Beograd« redni občni zbor, na katerem se je izvolil sledeči odbor: starosta Milan Kniewald, podstarosta Peter Škofič, načelnik Branko Čeh, odborniki: Matko Janžekovič, Franc Karbaš, Anton Metlika, Vilko Ojčinger, Alojz Pinter, Miroslav Pirkmaier, dr. Josip Pučnik, Rudolf Železnik in Ivan Žuraj. — Namestniki: I. Maurič in Albina Žuraj, pregledniki računov pa Ivan Kolenc in Alojz Ošina. Občnemu zboru je prisostvoval načelnik mariborske župe Krajnc, ki je dal telovadnemu društvu

razne nasvete. Nadejamo se, da bo novi odbor energično šel na delo.

Oplotnica. Pri nas je navada, da hodi duhovnik o božiču po hišah in blagoslovi božični kruh. Naš kaplan je uporabil to priliko v čisto druge namene. Najel si je »šupanovega šina Ujžeka« in pa načelnika čadramskih orhov, ki je celo iz druge fare, da sta hodila z njim in sta agitirala po hišah za klerikalno časopisje in za pristop k orlom. Vprašamo knez. škofijski ordinarijat, v kakšni zvezi sta blagoslov božičnega kruha in pa agitacija za klerikalne časopise in za orle?

OPALOGRAPH

In pripravi za Opalograph

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 213 Telefon 31. 100.

Celjske vesti.

Občni zbor celjskih javnih nameščenecov se je vršil v soboto, dne 27. tui. v celjskem Narodnem domu. Iz odborovega poročila je posneta, da se je društvo mnogo trudilo za zboljšanje gmotnega položaja javnih nameščenecov ter da je bilo v stalnem stiku s Osrednjo zvezo. Nabiralna akcija za revne nameščenecov se spravi iz sveta na ta način, da se nabrani denar odkloni. Povdarjala se je zlasti potreba enotnosti in solidarnosti v vseh kategorijah javnih nameščenecov. Za predsednika je bil izvoljen profesor Reich, za tajnika sodni predstojnik Zorko.

Občni zbor celjskega sokolskega društva se je vršil v nedeljo, dne 28. tui. popoldne v društveni telovadnici. Iz odborovega poročila je posneta, da šteje društvo 405 članov in članic. Delovanje društva je bilo vsestransko živahno in uspešno. Občni zbor je izvolil za starosta br. dr. Milko Hrašovec, za podstarosta br. dr. Vičarja, za načelnika br. Jerina, za načelnico sestro Černejevo, za tajnika br. Čepina in za blagajnika br. Sireca. Odstopivšemu starosti br. Jož. Smertniku se je članstvo za njegovo dosedanje vzorno delovanje zahvalilo s tem, da ga je imenovalo dobrotvornim članom.

Žrtve alkohola. Dne 19. tui. proti večeru se je vračal Ignac Šubl v vinjenem stanju od nekega posestnika v Velunji pri Skalah na svoj približno ¼ ure oddaljeni dom v Plešivcu. Med potom kakih 20 minut oddaljen od doma je šel na stran. Pri tem so mu hlače zdrknile s života, ker so pa bile mokre, mu jih je slekel neki mimoidoči domačin ter ga pozval, naj gre z njim, toda zastonj. Čez nekaj časa ga opazita dva drvarja, ki ga pa tudi nista mogla spraviti naprej. Kleče na istem mestu so ga našli drugo jutro mrtvega.

Koroške vesti.

Kako znajo Nemci!

»Freie Stimmen« poročajo o uspešnem delovanju nemške obrambne organizacije »Deutscher Kulturverband« v Pragi, ki je imel minulo leto 4 milijone CK dohodkov in sicer na sledeči način: Pri plesih in drugih veselih prireditvah se na enkrat zgledi zastopnik »Kulturverband« in si izprosi za 5 minut poslušala. Nato nagovori zbrane približno takole: Prijatelji! Vi plešete in se veselite! Nihče vam tega ne more zabraniti, kajti tudi v tujih časih si želi nemško srce veselja in družbe! Toda nekaj minut odnehajte! Spomnite se bratov na jezikovni meji, ki se morajo za nemštvo težko boriti in daruje za obmejne šole, ki za to skrbijo, da se našemu narodu ne zgubi nobena otroška duša. (Po naše povedano — ki ponemčujejo!) In tisti, ki so najvztrajnejše plesali, naj vzamejo klobuk ali krožnik in naj z isto vneto nabirajo darove za naše šole. Tako bo vaše veselje blagoslovljeno z narodno darežljivostjo. Na enak način bi se posebno pri nas, ko vse seje kar mgolgi, moglo nabrati veliko svote za naša obrambna društva. Poskusimo, o pustu je prilika dovolj!

† Marko Vamlek.

(Prijatelju in navdušenemu lovcu v spomin — Fr. Mravljak.)

Zadnji dan v lovski sezoni so še zveneli lovski rogovi, ubrana pasja godba se je veselo razlegala in odmevala po logu in dolu. Tebi, prijatelj, pa je v temni sobi ob solzah Tvojih dragih tičkala vedno počasneje ura življenja, dokler se ni ustavila. Ravno 15. januarja — ko odlaga lovec svoje morilno orožje in se začne divjačina veseliti svoje kratke prostosti, si tudi Ti oddolžil svojo puško, zvesto spremljevalko svojega življenja. Da je ne vzameš nikdar več v roke, kako si morem to misliti! Zakaj si tako nenadoma ostavil ta svet, ki si imel vendar toliko prijateljev, ki so spoštovali Tvoj blagi in odkritosrčni značaj? V

Za obmejne šole.

Nemški Schulverein v Celovcu priredi na pustni torek veliko maskarado v prid obmejnim šolam. Nemci na Koroškem ne zamudijo nobene prilike za zbiranje darov za obmejne šole — namreč šole po slovenskem Koroškem. Kaj storimo pa mi za našo mejo? Pri nas sedaj sploh nimamo društva, ki bi se brigalo za obmejne deca. Vsaka šola sama si mora kakor ve in zna sredi nemškutarije pomagati. Denarnih prispevkov za knjižnice za uboge ni od nikoder. Na kateri način naj spreobračamo zapeljano deca? Li ni to najvažnejše narodno delo? In kako to opravljamo? Šolarske knjižnice nikjer niso v tako revnem stanju kot v obmejnih šolah, kjer so bile popreje večinoma nemške. Kako moremo od nemškutarskega prebivalstva zahtevati, da nakupi za velike svote — mladinskih knjig? Kako naj se mladina navduši za svoj jezik, ko pa nima knjig, katere bi čitala in iz katerih bi spoznavala svoj narod. Ciril in Metodova družba je izdala ravno lep koledarček »Kraljevič Marko«, katero pa revni otroci ne zmorejo! Tako krasna knjižica bi morala biti v rokah vsakega starejšega šolarja! Se bi li ne mogel neke dobiti fond, iz katerega bi se plačale knjižice? Bi ne bil »Kraljevič Marko« lepa nagrada za »Mlade junake«? Kako morete zahtevati od otrok močne volje, ko je pa niti — odrasli nimajo. Tak dar pa bi delal čudeže! Skrbite toraj za našo mejo!

Celovec dobi nov spomenik.

Spomenik junakom, ki so se borili za Koroško hočejo postaviti v Celovcu. Niso še edini, ali naj stoji na Schillerjevem parku, na Križni gori ali na Sv. Urba gori. Vsi pa soglašajo v tem, da mora biti spomenik zelo velik, ki se bo videl daleč naokrog in kazal svetu junštvo koroškega ljudstva.

Ordinariat — cerkev — Heimatdienst. »Freie Stimmen« z dne 26. t. m. se hudujejo, ker ima menda naš rojak dekan Limpl izgled, da postane prost v Podkarnosu. Dopisnik imenuje dekana »najnevarnejšega hecercja v duhovniški obleki, ki je za časa jugoslovanske uprave javno delal propagando za Jugoslavijo. S posebno vlogo so opozorili ordinariat na tega moža in zahtevali svojčas premestitev iz Kaple na Dravi. Clankar zahteva duhovnika Nemca, kakršna sta grabtanjski in vetrinjski, ki četudi Nemca, delujeta v zadovoljstvo prebivalstva, vsaj vendar razume bolje nemški nego — »Neuslovenske«. Dopis konča s pozivom na politično oblast, da prepreči imenovanje! — Mi pa že sedaj lahko trdimo, da bo ordinariat zlezel pod klop, saj je vendar clankar — migljaj Heimatdienstu. Seveda škoda, da leta 1920. napadalec gosp. dekana ni bolje — zadel, ko je šel na spoved, koliko manj sitnosti bi delal — Heimatdienstu.

Gustanj. Malgajeva čitalnica je priredila minulo nedeljo igri »1. 2. in 3. polzavja« in »Prisiljena ženitev«. Obe igri sta bili dobro naštudirani in sta vzбудili mnogo smeha med občinstvom. Prav smilil se nam je že sluga Jakob (g. Turk), ki je svojo nalogo izborne rešil. Tudi drugi igralci so jo dobro pogodili. Upamo, da so ostale hlače Vidimova (g. Verdikon) na kolenih cele! Dobro so jo tudi pogodile igralke v igri »Petelin«. Posebno je ugajalo petje. Upamo, da vidimo v postu zopet kaj enakega.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 26. januarja: Kongres muslimanov v Skoplju odobril volilni pakt z radikali. — Protič dela s samostojnim nastopom pri volitvah radikalcem Pašiću velike preglavice. — Pašić ga hoče radi tega z njegovimi agitatorji vred kaznovati po zakonu o zaščiti države, češ, da hujša proti državi. — V mariborski oblasti se sestavljajo kandidatne liste. — Gospodarski boj med Nemčijo in Francijo se nadaljuje. — V Mariboru se prične 3-dnevni kongres šumarskega združenja o bveliki udeležbi iz cele države. Razpravljalo se je tudi o ustanovitvi šumarske šole v Mariboru. — Popoldne ob 14. uri je došel v Maribor pesnik Josip Stritar, ki se kot 87-letni starček vrača iz Asparja pri Dunaju v domovino.

no in se naseli v Rogaški Slatini. Sprejema se je udeležilo nad 5000 oseb.

Sobota, 27. januarja: Volilno gibanje širom države je v polnem razmahu. Povsod se vrše sestanki zaupnikov in postavljajo kandidati za volitve. V požeškem okraju bo nosilec demokratske liste bivši minister Pribečević. — Klerikaleci si mnogo obetajo od Protičeve akcije ter nameravajo skleniti z njim klerikalno-radikalni blok. — Radikalci love v Sloveniji nemške glasove ter obljubljajo zato Nemcem razne ugodnosti in koncesije. S terorjem skušajo pridobiti tudi uradništvo. Posebno jim je trn v peti demokratsko uradništvo, katero premeščajo ali pa kratkoma odpuščajo. — V skladišču za barve, firnež, terpentini in olje na Koroškem kolodvoru je izbruhnil iz neznanega vzroka požar, ki se pa ni razširil. Gorečega olja ni mogoče pogasiti in bo vse zgorelo.

Nedelja, 28. januarja: Ministrski svet razpravlja o položaju v južnih krajih. — Radikalci sklepajo volilne kupčije z vojvodinskimi Nemci in Madžari. — Muslimanski cerkveni poglavar namerava ustanoviti novo muslimansko stranko na verski podlagi. — V Zagrebu se vrši zborovanje republikancev, ki pa je klaverno poteklo. — V Varaždinu velik demokratski shod za Medžimurje ob velikanski udeležbi pristašev z dežele. Nad 2000 udeležencev.

Ponedeljek, 29. januarja: Hud boj med Nemčijo in Francijo. Nemčija mora do konca januarja plačati 3 milijone mark v papirju, ali 500 milijonov zlatih mark. — Volilni boj se v vseh pokrajinah nadaljuje. — Socijalni demokratje limajo razpadajočo stranko v Sloveniji.

Torek, 30. januarja: Radikalci zlorabljajo orožništvo v svoje agitacijske svrhe. Dem. posl. Davidovič bo protestiral proti temu ter o tem obvestil tudi kralja, ker zlorablja pri agitaciji tudi osebo kralja. — Radič je na svojem shodu v Zagrebu obljubil že stotič svojo republiko. — V Lausanni se je sestavila grško-turška mirovna pogodba, ki bo prihodnje dni podpisana. — Radikalci v Sloveniji začeli izdajati svoje glasilo »Jutranje novosti«, ki izhaja v Ljubljani. —

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 18.—1/2 20. ure
mladin. oddelek ob sobotah od 18.—19. ure

Mariborske vesti.

Maribor, 31. januarja 1923.

m Zlato poroko, ta redki jubilej zakončev slavnega dne 2. februarja t. l. zakonca Rajetan in Marija Danninger, v pokojeni sedlar južne železnice. Slavljenca sta dosegla častljivo starost 82 oziroma 80 let ter sta še oboje zdrava. Bodi jima določenih še mnogo srečnih in veselih dni!

m Pri razdelitvi svetosavskih nagrad na ljubljanski univerzi, ki jih je poklonil Nj. veliki kralj posameznim univerzam v ta namen, da se razdele pisateljem najboljših znanstvenih razprav, in ki se je vršila na dan sv. Save dne 27. t. m. na slavnostni način v zbornični dvorani ljubljanske univerze, si je priboril najvišjo nagrado Mariborčan Igor Rosina, sin znanega in spoštovanega odvetnika dr. Fr. Rosine, s svojim znanstvenim delom: »Pomen škoc za kazensko pravico. Njemu kakor spoštovanim starišem naše čestitke!

m Obrtniška predavanja. Slovensko obrtno društvo v Mariboru je pričelo intenzivno gojiti predavanja za obrtnike. Tako se je minuli torek na sestanku obrtnikov vršilo med drugim tudi predavanje o pomenu književnosti za obrtnika, o čemur je predaval ravnatelj Mariborske tiskarne, g. Starič Detela. Koliko pomena so za obrtniška taka predavanja, ne moremo dovolj poudariti. Noben napreden obrtnik ne more izhajati brez natančnega knjigovodstva. Slov. obrtno društvo namerava prirediti poseben tečaj za knjigovodstvo, ki bo dostopen vsem mojstrom, kakor tudi obrtnim pomočnikom. Priporočamo našemu

obrtništva, da se v polni meri poslužijo te prilike. — Prijava sprejema pisarna obrtnega društva na Aleksandrovi cesti št. 22.

m Orjuha. Sestanek akcijske sekcije v sredo, 31. januarja ob 20. uri v prostori Uradniške menze. Ker je na dnevnem redu konstituiranje sekcije, je točnost in polnoštevilnost obvezna!

m Sokolsko društvo v Studenih priredi na svečnico dne 2. febr. 1923 z začetkom ob 8. uri svečer velezabavno burko češkega avtorja dr. Štolbe: Stari grehi. Prepričani smo, da bo ta burka privabila vse naše stare znanke in prijatelje in še mnogo drugih. Zdravo!

m Stare knjižice, dobro ohranjene, tudi nemške, a le najboljše svetovnih pisateljev, kupnje po najvišjih cenah »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu.

m Mestno kopališče bo ta teden radi praznika en dan poprej odprto in sicer v sredo, četrtek in soboto, v petek ostane radi praznika zaprto. Parna kopel je za moške v sredo in soboto, za ženske pa v četrtek. Kadna kopel je vse omenjene dni vsem strankam dostopna.

m Vpogled v izkaz o odmeri dohodnine. V smislu člena 36 B IV točke 11 b uradnega lista 240 iz leta 1921 se objavi, da je priredba dohodnine za davčne zavezance cenilnega okraja Maribor mesto za leto 1922 dovršena, 15 dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 1. do včeršji 15. febr. 1923. Davčni zavezanci lahko vpogledajo v predpisani izkaz pri mestnem magistratu v Mariboru, davčnem uradu v Mariboru ali pa pri podpisanim oblastvu med navadnimi uradnimi urami. Predpis dohodnine za one zavezance, ki do včeršji 2. marca 1923 ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčnem oblastvu, postane pravnoveljavna. — Prizivi so podvrženi taksi po 10 Din. v kolkih.

m Vdova s 3 neprekrbljenimi otroci, brez sredstev, prosi dobra srca za pomoč, da obleče otroke. Darova sprejema »redništvo »Tabora«.

m Olepševalno društvo za mesto Maribor sklicuje na 7. februarja t. l. ob 20. uri letošnji redni občni zbor v restavraciji Halbwild — »Stara pivarna« v »Jurčičevi ulici« s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo odbora, 2. sprememba pravil, 3. volitev odbornikov in preglednikov računov in 4. slučajnosti. Olepševalno društvo razširja s tem svoj delokrog z ozirom na tujski promet. Pričakovati je mnogoštevilne udeležbe, zlasti še, ker pada ob tej priliki glavni tajnik Zveze za tujski promet iz Ljubljane interesantno sliko dosedanjega in bodočega delovanja na tem polju.

m Društvo štajerskih najemnikov. Ker se je ugotovilo, da marsikomur ni znano, kje je pisarna tega važnega društva, naznanjamo, da se nahaja na Rotovškem trgu št. 1. pri »Mar-Stanu« (nekdanja policijska stražnica) kjer se vsakdo lahko vpiše. Zadoluje, da pisarno sporoči svoje ime, poklie in stanovanje (lokal) ter vplača polletno članarino v znesku 6 dinarjev in 1 dinar za vpisnino.

m Kože je kradel svojemu gospodarju pri trdku Markovič uslužbenec Miha Oblak. Dne 24. t. m. je odnesel 8 surovih govejih kož v vrednosti 40.000 K ter jih prodal tovarni nanja V. Freund, nato pa brez sledu izginil. Preiskava je dognala, da je tudi meseca decembra zmaknil 16 surovih govejih kož, vrednih 80.000 K. Na podlagi obvestila tisk. policije je bil Oblak včeraj aretirán na Dunaju, kamor se je zatekel ter bo izročen jugoslovanskim oblastem.

m Vodoeno mleko. Neka tukajšnja mlekarna je bila pred par dnevi ovadena, ker je razpečavala vodoeno mleko. Pri včerajšnjih ponovnih kontrolah se je v isti mlekarini zopet našlo z vodo pomiešano mleko. Kontrola na kolodvoru je dognala, da prihaja delma že z dežele vodoeno mleko. Storjeni so koraki, da se kaznujejo tudi vsi taki dobavitelji mleka.

m Pozor pred potepuhi. Po mestu hodijo trije možje, od katerih govori eden za silo slovensko. Hodijo od hiše do hiše, izdajajoč se za vračajoče ujetnike iz Rusije ter zahtevajo hrano in prenočišče. Očividno pa samo ogledujejo stanovanja in pripravljajo teren za tatvine. Sumi se, da so prišli iz Avstrije, kjer vlada velika brezposelnost. Opozorjamo občinstvo, naj ne nasede in naj jih takoj

izroči oziroma prijavi bližnjemu policijskemu stražniku. — Nek drug obiskovalci hiše je nek možakar, ki se izdaja za potnika neke trdke za povečevanje slike. Ker se je izvršilo na ta način že več starij je previdnost zelo na mestu. Od vsakega takega potnika je treba zahtevati legitimacijo, da ima dovoljenja za krošjarjenje od hiše do hiše.

m Čigavo je kolo? V neki tukajšnji gostilni je ostavil nekdo začetkom decembra lanskega leta možko dvokolo, črno pleskano, št. 63.709, z zelenimi črtami na blatnikih. Balanca je obrnjena navzgor, tek je prost, gonilna pleča ima obliko zvezde, signalni zvonček je pritrjen na vilicah, platiči nosijo znamenje »Aquila«, patentna ključavnica na zadnjem kolesu pa »Palas«. Pri kolegu se nahaja tudi torbica za orodje ter poniklana sesalka z zeleno belo pleskano cevjo. Lastnik kolesa naj se javi pri policijskem komisarijatu v Mariboru, kriminalni oddelek I.

m Našel se je zastavni list tukajšnje zastavnice na usnjato žensko torbico. Ker je mogoče, da je bila torbica ukradena, naj se lastnica zglasti pri policijskem komisarijatu.

m Šest ključev je bilo najdenih. Izdavitelj naj jih prevzame pri policijskem komisarijatu.

Izored sodišča.

Maribor, 26. januarja

Hudodelstvo tatvine.

Triindvajsetletni, v št. 11 v Slovenjgoricah pristojen trgovski nastavljenec Franc Felser, nazadnje v Kalkgrubu pri Schwanbergu v Avstriji in 29 letni v Mariboru pristojen trgovski sodrudič Adolf Mayer, nazadnje v Selztalu v Avstriji, sta se zagovarjala pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva tatvine. Felser pa še razni tega radi hudodelstva goljufije. Osumljena sta, da sta v noči na 31. oktobra 1921 vločila v družbi s drugimi tatinskimi tovarišev v pisarni Ivana Barta v Mariboru, Orožnova ulica. Vlomili so pokradli volnenih plen, in volne v skupni vrednosti 30.000 K. Po poizvedbah varnostnih organov je dognalo, da sta današnja obtožena v družbi nekega Kopicja in trgovskega pomočnika Alojza Hajda iz Maribora prodajala ukradene predmete pri delavci Mariji Handl v Bresternici. Na ta način je bilo dokazano, da pridejo v poštev kot storilci prej imenovani. Kljub temu tajita današnja obtožena in trdita, da sta kupila stvari, ki sta jih prodala Handlovi dne 30. oktobra 1921 v kavarni »Rotovž« od dveh tihotapcev, ki sta govorila avstrijski dialekt. V času od 8. do 18. avgusta 1921 sta bili učitelja Makar Dominkuš in Mariborn, ki se je med tem časom nahajal na dopustu, ukradeni iz zaklenjene sobe dve loveki puški. Ukradeni puški sta prodala Adolf Hajda in Franc Felser lovskemu čuvaju Jožetu Pulku v Mariboru za 2000 K. Felser prizna tatvino pušk. Ko so Felser, Mayer in Kopic zvedli, da se jih sumi tatvine na škodo Barta, so jim postala gladi radi tega vroča in so pobegnili v Avstrijo, kjer so dobili delo v premogovniku Kalkgrub med Ivnicjo in Schwanbergom. Tatinskega tovariša Hajda pa je policija še pravočasno zadržala in je bil radi omenjenih tatvin pred okrožnim sodiščem že lanske leto obsojen na 10 mesecev težke ječe. — V Kalkgrubu v Avstriji je izvršil Kopic dne 21. avgusta 1922 večjo tatvino na škodo bratov Reiterer in Jurija Lincerja, s katerim je stanoval skupaj v eni sobi. Ko so oblasti začele sumiti kot storilec Kopicja in Felserja, sta 30. avgusta 1922 pobegnili. Pred begom pa je Felser ukradel Valerijanu Maru, s katerim je skupno stanoval, možko obleko, kravato in dve krtači. Felser je nadalje osumljen, da je dne 29. avgusta l. l. torej dan pred pobegom izvalil na goljufiv način mesarskemu pomočniku Ivanu Preglju pri Oskaru Handlu v Kalkgrubu gumijev plašč, par čevljev in jedi in pijače za 66.000 K. Oskaru Handlu pa je izvalil v drugi polovici meseca avgusta 1922 jestvin za 90.000 K, od Ivana Florjana pa si je izposodil 20.000 K. Felser in Mayer sta se priklatlila v Maribor medtem ko je Kopic neznanega bivališča. Sodba se glasi pri Felserju na 1 leto, pri Mayerju na 8 mesecev težke ječe.

Zagrebski žepar.

Dne 4. novembra l. l. sta dva policijska detektiva, ki sta opravljala na Glavnem trgu službo, opazila 36letnega, v Zagreb pristojnega mehanika Ivana Zeliča in neko žensko, ki sta hodila med ljudmi in s posebno pozornostjo opazovala žepa in torbice se tam nahajajočih ljudi. Detektiva sta takoj sumila, da imata opraviti z žeparji. Zasedovala sta Zeliča in njegovo spremljevalko. Okoli 9. ure sta zapazila, da je izročil Zelič svoji spremljevalki nekaj v roko. Ženska je nesla izročeno stvar takoj prodajati nekemu krošnjarju pred magistratom. Prodala mu je uro z verižico za 160 K, ki sta jo z Zeličem gotovo kje ukradla. Policijska detektiva sta nato zasedovala Zeliča in njegovo spremljevalko še naprej. Konecno sta jima oboje izgnala izpred oči. Naslednjega dne je Zelič nagovoril na Aleksandrovi cesti pred Turčlovo trgovino Terezijo Lutman iz Maribora in jo vprašal za neko vilo. Med pogovorom ji je iz žepa ukradel denarnico, v kateri je imela nad 800 K in 30 hr. Tatvino pa je opazil neki gospod, ki je okradeno na to opozoril. Ta gospod je obenem stavil tatvino na odgovor. Ta je tatvino tajili. Ko pa mu je dotični gospod potegnil ukradeno denarnico iz notranjega suknjenega žepa, je tatvino priznal. Stražnik Anton Kretič je nato žeparja aretiral in ga odvedel na stražnico. Zelič prizna tatvino na škodo Terezije Lutman, taji pa tatvino srebrne ure z verižico. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen na 1 leto teške ječe.

Tat dvokoles.

Osemindvajsetletni, pri Sv. Jakobu v Sl. goricih pristojni rudar Rudolf Ertl, ki je brez stalnega bivališča in že 8. krat radi tatvine predkaznovan, je meseca decembra l. l. ukradel v Mariboru dve kolesi in sicer dne 5. decembra Ivanu Orniku, dne 11. decembra pa Martinu Rantušu. Prvo kolo je prodal nekemu gostilničarju v Dajnkovi ulici, drugo pa je ponudil na prodaj Jakobu Gašparju v Studeneh pri Mariboru. Ta pa ga je ovadil okrožništvu in je bil tat nato aretiran. Ertl je bil obsojen na 7 mesecev teške ječe.

Vlomilec.

Stirindvajsetletni hlapec Jurij Petrovič pri Sv. Urbanu, okraj Maribor, ki je že dvakrat radi tatvine predkaznovan, je dne 16. novembra l. l. vdrl v stanovanje posestnika Antona Višnerja v Roš. polju. Posrečilo se mu je odnesti novo moško obleko, jahalne hlače, spodnje hlače, par čevljev, srebrno uro z verižico in 100 K gotovine. Nadalje je osumljen, da je dne 21. avgusta l. l. ukradel Frančiški Lorbek v Mariboru, s katero je imel ljubavno razmerje, znesek 945 K. Obsojen je bil radi hudodelstva tatvine na 6 mesecev teške ječe.

Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega . . .

V jeseni l. l. je 55letni delavec Stefan Pajfler v Račju, ki je že 19krat predkaznovan, ovadil okrajnemu glavarstvu v Mariboru posestnika Franca Kselmana v Račju, češ, da je kupil od Josipa Stanglerja na pol crknjeno svinjo, napravil iz nje klobase in jih prodal. Poizvedbe ki so se uvedle na podlagi te ovadbe, so dognale, da je Kselman v jeseni leta 1921 res kupil od Stanglerja svinjo, katero je Kselman zaklal, ker baje ni hotela več žreti, ter napravil iz nje klobase. Pri glavni razpravi, ki se je vršila dne 8. novembra l. l. pred okrajnim sodiščem v Mariboru, proti Francu Kselmanu radi prestopka zakona o živilih, je Pajfler trdil, da je videl leta 1922 v Kselmanovi kuhinji mrtvo svinjo, ki je bila modra in rudeča in je že smrdela, ter da mu je Kselman sam povedal, da je kupil to svinjo od Stanglerja. Vse druge priče pa so pod prisego izpovedale, da je Kselman kupil v jeseni leta 1921 svinjo od Stanglerja, ne pa poleti 1922. Pajfler taji, da bi bil pričal, da je videl poleti 1922 svinjo pri Kselmanu in trdi, da je le pričal da je poleti 1922 izvedel od Stanglerjeve žene, da je bila dotična svinja crknjena, ter da je protokolacija v tem oziru pomotna. Okrajni sodnik dr. Lešnik kot priča zaslišan, pa izključuje vsako pomoč, ter izpove, da je Pajflerju predložil izpovedbe drugih prič, a da je ostal pri svoji trditvi. Pajfler je bil obsojen radi krivega pričevanja na 4 mesece ječe.

Gospodarstvo.

KMETIJSTVO.

Propaganda naših vin.

V zadnji seji vinarskega in sadjarskega odseka kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru (13. januarja 1923), kot one institucije v Sloveniji, ki se največ briga za interese našega vinarstva, se je med drugim sklenilo izvoliti pododsek za propagando naših vin v tu- in inozemstvu ter ustanoviti v svrhu kritja iz tega povoda naraslih stroškov posebni »propagandni fond«.

Propagandni odsek ima pred vsem nalogo, da oskrbi brošurico z natančnim popisom vseh naših vinskih okolišev, najznamenitejših vinskih vrhov ter najznamenitejših vrst naših vin, s slikami glavnih krajev naše vinorodne pokrajine in posameznih najlepših objektov, vinskih klet, vinskih stiskalnic itd. Brošurica, namenjena tujcem, pred vsem vinskim kupcem in drugim vinskim interesentom, bi naj bila nekaj vodnik po našem vinogorju in bo morala torej vsebovati vse, kar bi zamoglo služiti v propagando naših vin, torej tudi natančne naslove vseh znamenitejših vinogradnikov, vinarskih društev in zadrug ter vinskih trgovcev, in se bo tedaj moral dati tiskati v večih jezikih, pred vsemi v češkem in nemškem in v večji nakladi.

Nadalje je odsek sklenil prepuščiti kot temelj imenovanemu propagandnemu fondu iz svoje imovine znesek 20.000 dinarjev.

Ker se pa s tem zneskom nikakor ne bo dalo doseči postavljenega cilja, se odsek obrača tem potomi na vse p. n. korporacije in društva, kakor tudi na posamezne gospode vinogradnike in druge ličnosti, ki jim je sploh in procvit našega vinogradništva na srcu, s prošnjo, da prispevajo po svojih močeh za ustanovljeni propagandni fond.

Naloga propagandnega pododseka bo nadalje, da skrbi nadalje tudi drugače za reklamo za naša vina, potem reklamnih člankov po tu- in inozemskih časopisih, potom lepakov itd. sploh, da podvzame vse korake, ki bi zamogli služiti v svrhu boljšega spoznavanja naših vin in nam dovesti novih kupcev za naše vinske produkte. Čim večji bo propagandni fond, tem več se bo lahko storilo na tem polju.

Vinarski in sadjarski odsek Maribor.

Lotimo se pridelovanja semen!

Naša dežela je sedaj po preobratu poklicana, da se peča v večji meri tudi s pridelovanjem semen. Na to stran je bilo do sedaj malo dela, sedaj je pa treba, da se tudi tega dela poprimemo. Za semena bi se dalo v naši deželi veliko več dobiti, na drugi strani pa veliko več prihraniti, kajti za semena izdajamo vsako leto na stotisoče denarja v tuje države. Danes je semenska trgovina v znanjih državah močno otežkočena in silno draga, tako da nastane vprašanje, zakaj se ne bi doma poprijeli tega pridelovanja, vsaj pri tistih rastlinah, ki pri nas dobro uspevajo in dajejo tudi pri nas dobro seme. Pridelovanje semenskih rastlin se namreč bolj izplača kakor pa dotičnih rastlin v svrhu navadne uporabe. Naše podnebje in krajevne razmere so pa tako ugodne, da bi se dala marsikatera semena z najboljšim uspehom doma pridelovati. Trebalo bi le primerne organizacije med pridelovalci in odjemalci, da bi bil kupčijski uspeh vnaprej zagotovljen.

Izmed poljskih semen so se do sedaj v naši deželi prav uspešno pridelovala semena različnih detelj, zlasti domače detelje, potem repe, korenja, lanu, konopelj, različnega fižola itd. To pridelovanje naj bi se povzdignilo in razširilo. Zelenjadna semena se v večji meri niso pridelovala, dasi imamo tudi za to ugodne pogoje in prilike. Pri nas bi kazalo razširiti pridelovanje zeljnega seme na in drugih zelenjatih rastlin, solatnega semena, čebulnega semena in čebuka, graha in vrtnega fižola itd. itd.

Ob primerni organizaciji bi se lahko tudi najmanjši posestniki pečali s pridelovanjem enega in drugega semena. Take male množine bi se morale zbirati in oddajati v večjih množinah na semenske trgovce.

Pa tudi s pridelovanjem posameznih cvetličnih semen bi se dalo pričeti pri

vrtnarjih in takih ljubiteljih cvetličarstva, ki imajo zmisel za to. Naše napredno žensstvo bi lahko začelo na tem polju ledino orati. Pričeti bi bilo seveda le s poselnimi vrstami poletnih cvetlic. Potrebno seme za domačo porabo se že marsikje prideluje. Odvisne množine zanesljivo vzgojenega blaga bi se lahko oddajale v semensko trgovino s točno navedbo imena in dotične vrste. Trebalo bi le primerne organizacije. Pridelovanje semen, enega ali drugega, je postalo danes največjega pomena za našo deželo in zato je potrebno, da se začnemo tudi na to stran pripravljati.

Izbor in kakovost semenskega zrna.

Pri izboru semen se mora strogo paziti in se mora imeti vedno pred očmi lastnosti dobrega semena. Čim večje in čim težje je zrnje tem popolnejše bodo iz tega nastale rastline. Poleg velikosti se mora tedaj vedno tudi na težo zrna ozirati. Zadržalo in slabo dišeče zrnje ne klije ali pa daje le slabotne rastline. Lahko zrnje ali pa tako, ki je v shrambi trpelo, pogosto ni kaljivo, zaradi tega moramo pri izboru semenskega zita biti zelo oprezní.

Najboljše je, če že na polju določimo kos silja, ki naj nam služi za dobavo semenskega zrnja. V tem kosu ne sme biti ne plevla, niti snetljivega klasja; biljke naj bodo močne, klasje dobro razvito, žito je dobro dozorelo; nedozorelo zrnje je le slabo kaljivo. Snopje se mora dobro posušiti in še le ko je popolnoma suho, spraviti v zračne, suhe prostore. Če le mogoče, naj se to žito mlati s cepei in ne s strojem, ker se s cepei zrnje manj poškoduje. Če pa hočemo imeti najboljše seme, niti s cepei ne smemo mlatiti, temveč se žito iz snopja kar strese, udrihaje s snopom po praznem sodu, pri čem odleti najlepše razvito in najtežje zrnje. S strojem izmlatena pšenica, ki se luži v raztopini galice, da se zatre snetljivost, trpi na kaljivosti, ker pride galica v notranjost na lahko poškodovanega zrnja. Skušnje nias uče, da trpi semenska pšenica od lanskega leta manje na snetljivosti nego nova, ker trosje, ki povzroča snetljivost, v enem letu večinoma izumre. Ravno tako je znano, da rodi dve leti staro seme od graha, grahorice in leče boljše, nego friško seme. Kaljivost semen raznih rastlin traja različno dolgo. V obče se lahko reče, da seme tem hitreje kali, čem mlajše je. Od naših žitaric zgubi rž najhitreje svojo kaljivost, najdalje jo pa ohrani oves.

Pri lanu damo prednost starejšemu semenu, ker daje to daljšo steblovje in finejšo vlakno.

Priporočila se vse nakupljeno semenje podvreči poskušnji na kaljivost. To se stori na ta način, da se zavije sto zrn v namočeno sukneno krpo, katero se pusti par dni v topli sobi, na kar se preštejejo zrna, ki so skallila.

Končno se pripominj, da mora dobro seme ne le kiliti, temveč, da mora imeti tudi toliko energije, da hitro klije in se razvija.

Kje imamo naš kompost?

Po ogromni večini nikjer! Naši gospodarji poznajo izmed domačih gnojil samo hlevski gnoj ali živinski gnoj, kakor mu navadno pravijo. Tudi gnojica je v pretežnih slučajih v njem zapodena. O kompostu pa ni ne duha ne sluha. In vendar ga štejemo med posebno važna domača gnojila. Če se ozremo malo naokrog po tujem svetu, vidimo kraje, kjer imajo kompost pri vsaki hiši in kjer se travniki izključno s kompostom gnoje. Take kraje imajo n. pr. po Nemčiji. Po teh krajih dobijo s pomočjo komposta veliko bogatejše košnje. Tudi pri nas bi se dalo veliko več pridelati, ako bi začeli nabirati kompost. Za travnike je dober kompost najboljši gnoj in prav po naših krajih bi nam lahko veliko zalegel, ker nam manjka hlevskega gnoja za travnike. Ravno tako važen in izvrsten je kompost za vinograde. Do sedaj pa ga poznajo pri nas samo vrtnarji in večji posestniki. Vrtnarji ga delajo, da ga imajo za gnojenje vrta, za napravo gnojnih gred (leh), za cvetlice itd.

Kompost dobivamo s tem, da nabiramo in spravljamo na kup najrazličnejše tvarine in odpadke, ki nam na kupu segnulejo in razpadejo v črnojavno prsteno

tvarino, podobno črni prsti. Na kompost spravljamo blato iz dvorišča in cestno blato, trebež iz obcestnih jarkov, trebež iz travniških jarkov, blato iz luž in ribnjakov, pripravno drugo prst, zidni sip, pepel, plevel in druge rastlinske odpadke in ostanke, stranišni gnoj, razne živalske ostanke itd. Kar pride takih in enakih odpadkov pod roko, naj se zmeže na kompost in tam poravna in potlači. Med letom naj se kompostni kup parkrat prekople, da se tvarine enakomerno pomešajo in razdele in da se na ta način tudi enakomerno razkrajajo. Pri tej priliki kaže primešati kompostu tudi stranišnega gnoja ali pa gnojnične gošče. S takim primešavanjem pospešujemo razkroj in bogatimo kompost na gnojilni vrednosti. Dober kompost se mora pridelati ravno tako kakor dober hlevski gnoj in pridelati ga bomo če bomo zanj pravilno ravnali in ga skrbno obdelovali, dokler leži na kupu. Med kompostom in kompostom so velike razlike, ki gredo rade tudi na rovaž slabega dela!

Mršava živina.

Mršavost pri živini je zmeraj znak slabega počutka. Mršava je ušiva živina, mršava je živina, ki zmrzuje itd. Če se živina dobro počuti, razodeva to jasno po svoji koži, tako da lahko rečemo, da je živalska koža pravcati barometer za boljši ali slabši počutek. Kratka in svetla dlaka je zmeraj znak dobrega počutka, dočim je mršava dlaka zmeraj znak slabega počutka, naj že prihaja od koderkoli, ali od mraza, ušivosti, pomanjkanja potrebne krme in potrebne strežbe itd.

Letos bo po naših hlevih zopet dosti mršave živine. Kriva bosta temu pomanjkanje krme, pomanjkanje čefe in zima. Proti pomanjkanju krme se je letos težko boriti, ker je presplošno. Kar pa lahko storimo, je to, da živino vsaj dobro negujemo, da jo redno snažimo in da jo varujemo pred mrazom, kadar bo nastopil. Z dobro čefo in varstvom pred neugodnimi vplivi mrzlih hlevov bi se dalo veliko dobrega doseči. Na ta način bi se mnoge živali lahko ubranile mršavosti. Če bomo pa živali ob letošnji slabih krmi še zanemarjali in če se ne bomo nič brigali, ali so hlevi mrzli ali ne, potem ni nič čudnega, če se živina slabo počuti in če nam postane mršava.

Mršava živina je vselej opomin, da ni vse v redu. V tem slučaju je dolžnost živinorejca, da pomaga. Če postane taka živina povrh še lizava, potem je to znak motene prebave in pomanjklivega prenavljanja.

Bodimo tedaj na vse to pozorni in storimo vse, kar je v naši moči, da se varujemo pred mršavostjo. Mršava živina slabo uspeva in ne daje primerne ga užitka.

Uprežanje krav namesto pašne reje.

Pri nas imamo kraje, kjer ne pridelajo živali takorekoč svoj živ dan vseh in hleva. Da se po takih krajih ne more živina uspešno razvijati in da ne more dati takega užitka kakor po pašnih krajih, je več kot jasno. Vedna stoja po temnih hlevih ni dobra. V resnici tudi vidimo, da so po teh krajih krave slabše razvite kakor voli. Ti imajo zadosti hlev in gibanja na planem.

Ta razlika v življenju in razvoju krav in volov nam vsiljuje misel, da bi bilo tudi za krave dobro in boljše, ako bi se po malem uprezale, kakor da stoje leto in dan v hlevu. S hlevom in z delom bi si te živali več pridobile kakor s stoji v hlevu. Take živali bi se bolj razvile, bolj utrile in tudi za plemenstvo rabo bolj uporabne. V drugo bi se pa vsa reja bolj izplačala. Res, da bi s tem odpadlo nekaj mleka, toda delo bi bilo več vredno kakor tista količina mleka, ki bi odpadla v led dela. Vobče bi imeli pa več uspeha s tako rejo na našem malem posestvu. Število krav bi se na ta način tudi dvignilo in z njimi vred tudi vse mlekarstvo. Na delo bi se morale privajati seveda že kot telice. In tako kakor telice bi kazalo pri nas uprezati tudi mlade bke. S tem bi naša bikoreja veliko pridobila. Ne le, da bi se te živali z uprežanjem lažje in bolj krotile in bi se lažje rabile za plemenitev, one bi nam tudi dle časa vzdržale in se ne bi tako hitro vionile in zdehele, kakor se to sedaj godi, ko nam lenarijo po hlevih. To bi bilo velike vrednosti ne le zaradi tega, ker bi dobre plemenjake lahko po več

let izkoriščali, ampak tudi zaradi tega, ker bi prišli na ta način še najlaže v okom velikemu pomanjkanju bikov. — Kjer so tedaj razmere za rejo in uprežanje krav, količkaj ugodne, naj bi se naši gospodarji tega uprežanja z vso silo oprijeli! S tem bi se povzdignila naša kravijereja in z njo vred tudi vsa naša bikoreja.

NOVE KMETIJSKE KNJIGE.

Sadje v gospodinjstvu. Druga pomnožena in popravljena izdaja. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — V kratki, poljudni in jedrnatih obliki pojasnjuje pisatelj splošne pojme iz sadjarstva, kako se sadje pravilno spravlja, razbira, hrani in vlaga v svrhu razpošiljanja. V drugem delu knjige se obravnava vkuhanje vseh pri nas znanih sadnih plemen s priporočnimi novodobnimi pripomočki. Zanimivo je poglavje o sušenju sadja. Z besedo in številnimi slikami razlaga pisatelj sušenje od najprimitivnejšega načina v krušni peč, pa do najmodernejše električne sušilnice. Preprosta, toda v splošnem prav dobro brezdimna sadna sušilnica je pojasnjena z več natančnimi načrti, da si jo zamore vsakdo sam postaviti. Skoda, da ni pridjan še kratak opis, ki bi gotovo dobro služil raznim zanimancem. Vendar bo pa oni, ki zna čitati načrte, tudi brez tega pogodil pravo. — V razpravi o mezzah in marmeladah imamo kratko in izpurno navodilo za napravno omenjenih sadnih izdelkov iz raznovrstnejšega sadja. Upoštevajoč visoko redilno vrednost mezz in marmelad je v največjem interesu vsake gospodinjke, da se s temi izdelki pravočasno oskrbi. Koliko sadja gre pri nas v zgubo, ki bi se brez posebnega truda in stroškov lahko posušilo, odnosno predelalo v mezza in marmelade! V Angliji, Nemčiji in Franciji je skoraj ni hiše, kjer bi teh izdelkov ne poznali in visoko ne cenili. Tudi o pomenu sadnih sokov in brezalkoholnih pijač ni treba izgubljati besed. Saj je vendar znano, da niso te pijače nič drugega kot stekoče sadje, ki upliva kaj ugodno na človeški organizem. Kako si omenjene pijače napravimo v najpriprostejšem gospodinjstvu, nam razlaga g. pisatelj z njemu lastno poljudnostjo. Zaključek drugega dela tvori navodilo o sadnem kislu (octu), kar bo gotovo ugajalo našim gospodinjicam. Ko bi dobil ta del še dodatek o napravi in ravnanju s sadnim vinom ali sadjev-cem, bi imeli popolno knjigo o sadni uporabi. Zeleti je, da se to zgodi pri bodoči III. izdaji. — Tretji del knjige se peča s konzerviranjem raznovrstne zelenjave v kislu, slani vodi itd. Tudi sterilizaciji in sušenju se posveča potrebna pozornost. Skoda, da se ni pridjala kratka razprava o kislem zelju, s katerim se pri nas le redko pravilno postopa. Kljub temu je z mnogimi slikami in barvnimi prilogi bogato okrašena knjiga vredna svojega denarja in bo dobro služila tudi kot učni pripomoček našim gospodinjicam in kmetijskim študentom. G. pisatelj je ubral tudi v II. izdaji svojo pot, ter se izognil dosledno številnim suhim receptom, kakor jih nahajamo češče po podobnih drugih delih. Knjiga je s tem mnogo pridobila in je zeleti, da najde to pot sprejem v vsaki izobraženi slovenski hiši.

Breskev in marelice. Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. — Z 22 slikami in 2 barvnimi prilogi. — V naših starih vinogradih, kjer je rastla vinska trta še na stari podlagi, je imela tudi breskev svoj zaslužni prostor. Toda prišla je trtna uš, uničila je naša stara presijepolna brda in z njim vred je izginila tudi breskev. V novih modernih zasajenih vinogradih pa za breskev ni več prostora in hati se je, da bi to žlahtno drevo s časom popolnoma ne izginilo iz naše ožje domovine. Bila bi to ogromna škoda, zlasti če pomislimo, da prinaša breskev najzlahtnejše sadje, ki je izbora okusa in kaj pripravno za napravo raznih sadnih izdelkov. V bližini mest, letovišč, kopališč, zdravilišč, industrijskih podjetij itd. bi prinašal breskev nasad v primernih solčnih legah, brez dvomno višje dohodke, nego katerakoli druga rastlina. V vsastransko temeljito in skrbno pridelani knjigi nam pove o sadju vse, kar je potrebno vedeti o varstvi, podlagah, sortah, oskrbi, gnojenju, boleznih, obiranju in slaganju bres-

skovega sadu. Nad vse poljudno je tudi obrazložena vzgoja v naravnih in umetnih oblikah na vrtu in ob stenah. Na sličen način je predelano tudi poglavje o marelici. Knjige ni treba priporočati, ker se priporoča dovolj sama. Sadjarji in ljubitelji sadjarstva jo bodo prebirali gotovo z največjim pridom.

Antona Janša: Nauk o čebelarstvu. Tretja izdaja. Priredil Francišek Rojina. Z dodatkom: Albertijevo-Znideršičev (A.-Z.) panj in kako v njem čebelarimo. Priredil M. Humek. Naš gorenjski rojak A. Janša je bil prvi čebelarški učitelj na novoustanovljeni čebelarški šoli na Dunaju od 1769—1773, ko ga je komaj 39-letnega dohitela prezgodnja smrt. Največje nemško čebelarstvo delo »Unsere Bienen 1920« piše o njem sledeče: Janša je bil samouk in ni imel pred svojim nastopom na čebelarški šoli nobenega znanja o znanstvenih pridobitvah svojih sodobnikov na čebelar-skem polju. Toda kdor čita njegovo knjigo, se ne bo mogel načuditi ostrosti in pravilnosti njegovih opazovanj. Njemu ni bila čebela kaka zaprta knjiga. Vse tajnosti je odkrilo njegovo bistro oko in v nasprotju svojih tovarišev-strokovnjakov, da celo strokovnjakov učenjakov ne najdemo v njegovi knjigi niti ene domneve ali nauka, o katerega pravilnosti bi morali danes dvomiti! Podoba treh čebelinih bitij, slike od njegove umetniške roke so tako naravne, da ne zmoremo niti danes boljše! — G. pisatelj nam je podal v III. izdaji knjigo, katero je spisal Janša, največji naš čebelarški genij v nemškem jeziku pred 150 leti. Drugi del knjige prirejen po g. Humeku, razpravlja o sestavi in uredbi Albertijevo-Znideršičevega (A.-Z.) panja in o potrebnih pomočkih o čebelarstvu. V kratki in jedrnatih obliki nas seznanja g. pisatelj o raznih čebelarških opravilih v A.-Z. panju kakor prevešanju, prevažanju na pašo, odjemanju medu, vzgoji matice, pripravih za zimo itd. Številne izvirne vseskozi jasne slike olajšajo umevanje sicer poljudno spisane vsebine. Knjiga bo izborni vodnik za vse, tudi napredne čebelarje, ki čebelarijo v A.-Z. panju ali nameravajo preiti k temu v Sloveniji dobro uspelem sistemu.

Josip Priol.

TRŽNE CENE.

Novosadska produktna borza 29. jan. Pšenica baška 483 din., rž baška 383, ječmen baški 320, kornuza baška 225, za april 260, moka št. 10 710; svinjska mast 3400 Din.

OBRT IN TRGOVINA.

Glas obrtnika pred volitvami.

Gospod urednik!

Prosim, da mi dovolite za nekoliko vrstic prostora v Vašem cen. listu v pomislek in v pojasnilo pridobitnim slojem, na prvem mestu obrtnemu stanu. Ta stan se še nikoli ni v pravem smislu zavedal svoje dolžnosti na političnem polju, ogibajoč se vedno strankarstva. — Danes pa si obrtniki pričujemo bolj ko kedaj prej zavedati potrebe, da morajo naše interese zastopati obrtni strokovnjaki v narodni skupščini. Ko so leta 1918. na žarišču svetovne vojne nastale nove razmere in ko se je ustvarila naša toliko zaželjena Jugoslavija, je obrtni stan kot produktivni čimtelj igral velevažno vlogo. Na tisoče jugoslovanskih obrtnikov je zavihalo neustrašeno svoje rokave, ter se brez od-mora po dolgih in težkih letih napora v svetovni vojni energično lotilo svojega dela. Ravno ta velevažni faktor, kot blagovni producent, bi moral v naši mladi državi, katera je po večini agrarno produktivna, zavzemati boljše in važnejše mesto kakor ga v resnici zavzema.

V času, ko so posledice svetovne vojne povzročile velikanski pomanjkljaj produktivne robe na naših tržiščih, se je opazila velevažnost in potreba domače obrti. Tedaj se je naš obrtni stan težko boril vsled pomanjkanja surovin in drugih razmer, katere so onemogočevale razvoj in napredek obrtnega stanu. Spekulacija verižnikov in nerazumevanje nekvalificiranih državnikov je oviralo produktivnim slojem nabavo surovin in zaščito domače produkcije. Vse to se je bolj in bolj zasekalo v našo obrt, v naš napredek in oviralo naš razcvet. Rose-

bej pa je treba omeniti v tem času težko stališče našega obrtnika na severni meji, ko se je in so se še vedno težko bori z različnimi težkočami, proti nepravilni konkurenci in proti fihotapljenju inozemskih izdelkov. Med tem časom se z druge strani na milijone in milijone uvažajo v našo državo inozemski fabrikati in izvažajo pičle naše surovine, ki pridejo v poštev kakor kompenzacija zopet tujih fabrikatov, kateri nam najtežje oškodujejo našo obrt, pobijajo naše izdelke in uničujejo našo eksistenco.

Da se v bodoče kaj takega prepreči, moramo gledati, da pošljemo v narodno skupščino ljudi, kateri so strokovno zmogni in imajo pogum ter razumevanje za prospekt in napredek narodnega gospodarstva v obče. Dokler bodo v narodni skupščini zastopali obrtne interese ljudje, kateri nimajo tozadevne strokovne izobrazbe, do tedaj bo vsak obrtniški napredek otežkočen, zelo onemogočen in naše gospodarstvo ne bo imelo pozitivne podlage.

V času ustanovitve naše mlade države smo imeli konstituantno in pozneje narodne skupščino. Poklicani in nepoklicani čimtelji se niso brigali za naše težkoče, niso videli našega propadanja, niso slišali naših klicev in sploh niso imeli pozitivnega razumevanja za povzdigo domače obrti in razvoj narodnega gospodarstva. Uganjalo se je demagoštvo z obstrukcijami in opozicijami, ovirajoč splošno delo v breme in škodo ljudem, pred katerimi so odgovorni za svoja dejanja. Obrtnim krogom je na tem ležeče, da se otresejo zlorabe narodnega gospodarstva, zato je tudi njihova želja opravljena, da se več ne dajo od nikogar zlorabljati in opravljena je njihova želja, da kandidirajo v narodno skupščino obrtni strokovnjaki, kateri so zmogni zastopati obrtne in splošno gospodarske interese v povzdigo države in naroda.

Zato mora vsak obrtnik delati na tem, da dosežemo svoj cilj, kateri edini je naša rešitev. Vsi na delo za našega obrtniškega kandidata Rebeka!

Mariborski obrtnik.

Davčno zavarovanje pri uvozu in izvozu blaga. Opozoritev trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani: Carinarnice pobirajo ob izvozu in uvozu blaga poleg rednih izvoznih in uvoznih carin še po 2% od vrednosti uvoženega ali izvoženega blaga, kot davčno zavarovanje od vseh onih, ki ne predložijo dokazov, da so svoje izvozne oziroma uvozne obrte prijavili za odmero davkov ter davek plačali za ustrejni čas. Uvoznik oziroma izvoznik, ki se hoče ogniti plačilu tega zavarovanja, mora povodom zacarinjenja blaga predložiti carinarnici potrdilo pristojnega davčnega urada, da je od obrti ali opravila, v katero spada uvoženo oziroma izvoženo blago, plačal davek za prejšnja leta in za vsa pretečena četrtletja tekočega leta. Potrdila, ki jih izdajo davčni uradi izrečno v ta namen, so kolka prosta. Pobrane zneske odpošljejo carinarnice po navodilu generalne direktcije carin takoj onemu davčnemu uradu, v čigar okolišju ima uvoznik ali izvoznik svoje bivališče. Le zneske, katere plačajo inozemci, odpošljejo carinarnice naravnost glavni državni blagajni v Beograd. Davčni urad zaračuna varščine, katere položijo tuzemci, za račun njim predpisanih davkov tudi, ako so vse zapadle davke že poravnali. V tem zadnjem primeru ima plačnik pravico prositi za povračilo plačane varščine v gotovini. Vendar je pa taka prošnja umestna le takrat, kadar je z varščino krit ves še ostali davčni predpis za dotično leto in preostaja znaten znesek še za račun prihodnjega leta. Prošnje, ki so kolka proste, je vlagati pri pristojnem davčnem uradu. Varščine izvoznikov in uvoznikov, kateri niso zavezani davku, odnosno kateri svojega podjetja ali opravila še niso prijavili za obdačenje, zaračuni davčni urad kot izredni dohodek na račun splošne blagajniške uprave; to je v prid države, in ne v prid plačnikom. V prid plačnikom se torej varščine zaračunijo le v primeru, da je uvoznik ali izvoznik svoje podjetje ali opravilo pravilno prijavil za odmero davka. V teh primerih pa je v interesu plačnikov varšćem, da pazijo, da se jim plačani zneski res tudi zaračunajo na račun davkov pri davčnem uradu. Carinarnice zaradi večkrat pomanjkljivih naslovov plačnikov

ne morejo odpremiti plačanih zneskov, na pravi davčni urad in je pogosto treba posebne opozoritve, da ne gre plačani znesek davkoplačevalcu v izgubo. Najmerilji so se slučaj, da je založena varščina šla preko Narodne banke in drugih za sprejem nepristojnih blagajnic nad leto dni, predno je dospela na reklamacijo plačnika na pristojni davčni urad. Ker gre večkrat za izdatne zneske, je na strani interesentov gotovo na mestu pazljivost, da se plačane predmetne varščine pravilno zaračunijo.

Dobava bele kovine. Pri ravnanju s stvarmi državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 13. februarja t. l. pisarna o-fertalna licitacija glede dobave 25.000 kg bele kovine. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mesa za zagrebško garnizijo. Pri divizijski intendanturi v Zagrebu, Gajeva ulica 30 a se vrši dne 5. febr. t. l. ob 10. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave govejega mesa za čas od 8. febr. do 31. marca 1923 za zagrebško garnizijo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Zanimivosti.

Velikodušen žepar.

Žeparaka obrt se je po vojni silno razvila. Ne smete pa misliti, da je to kak obrtnik, ki mogoče popravlja raztrgane žepce. Žeparji so posebna vrsta tatov, ki »preiskujejo« tuje, dobro napolnjene žepce. Pri tem poslu so tako previdni in tako izurjeni, da le silno redko kedaj katerega zasačijo pri »delu«. Da pa niso vsi brez srea, kakor bi človek sodil, prič sledenja zgodba, ki je prinašajo berlinski listi: Nek berlinski žepar je ukradel v gneči neznanec listnico. Ko je doma začel plen raziskovati, je spoznal, da se »delo« ni izplačalo. Listnica je bila last nekega gimnazijskega profesorja in v njej je bilo samo 37 mark, v današnjih razmerah smešno nizka vsota. Razen tega je bilo v listnici samo še pismo ne profesorjevo zaročenko, skratka: slabi plen. Žeparju se je siromašni profesor zasimilil. Pa je šel in napisal ravnatelju gimnazije, na kateri je bil nastavljen profesor, sledeče pismo: Oprostite, gosp. ravnatelj, da vas nadlegujem. V prigriz vam pošiljam listnico vašega podrejenega profesorja X, ki sem mu jo v gneči izmaknil; po poklien sem namreč žepar. V listnici je bilo zelo malo denarja. Sicer se mi je pa zgodilo popolnoma pravo. Sam vrag me je zmotil, da sem se opravi-l na ubogo profesorsko paro. Za kazens prilagam mali znesek: (par sto mark) več slučajno nimam pri sebi. Profesorje X, obenem sporočite, naj bolje pazi na svoje sentimentalno korespondenco. Za vsak slučaj pa Vas prosim, da mu v mojem imenu čestitate, če se bo res poročil z gospodično, na katero je naslovljeno pismo. — Kakor se zatrjuje, je bil profesor velikodušnem žeparju iz srca hvaležen.

Objave.

V petek 2. februarja vsi na plezni venček kolesarskega društva »Perma« v restavraciji Maribor.

Slovenski športni klub Maribor priredi na pusten torek dne 13. febr. 1923 v vseh prostorih Götzove veselice dvorane veliko športno maskarado, na kateri se vabijo vsi prijatelji športa, ki se hočejo še zadnji dan v pustu zabavati. Maske dobrodošle. Svira vojaška godba.

I. Mariborski bioskop. Opozorjamo naše čitatelje na prilogo današnje izdaje reklamne letake za velikanski filmski roman »Parizanki«. Pripominjamo namo, da je ta izvanredno dobro uspela senzacionalna drama v 5 delih imela povsod velikanski uspeh.

Prvi Mariborski bioskop. Od 1. do vključno 18. febr. 1923 se predvaja »Parizanki«, velikanski filmski roman v petih delih, največji film najboljših francoske tvornice Gaumont. V glavnih vlogah znameniti igralci Sandra Milowaroff in Violetta Yvl. Senzacija, pustolovščina, izborna vsebina, krasne slike, posnete v najlepših krajih sveta. Povaod je imel ta film velikanski uspeh in razprodane predstave. I. del: Pariski otoci 1., 2., 3., 4. februarja.

Iz življenja in sveta.

V avtomobilih skozi Saharo. Pred par dnevi je dospela v kraj Timbuktú, na najskrajnejšo točko velike saharške puščave, prva ekspedicija, ki je na avtomobilih prepotovala Saharo od enega konca do drugega. Bila je to družba mladih Francozov, ki jim gotovo ni manjkalo poguma, da so se podali na tako težavno in nevarno pot. Potovanje so začeli s petimi avtomobili — od Alžirja, ga nadaljevali preko Tugurta, Nifeta in Insalaba do Burema na reki Nigra ter so končno dospeli v Timbuktú, amor je pred 29 leti prvič prodrla francoska vojaška ekspedicija. Do tistega časa je vladalo v Timbuktú plemo Tuaregov, ki je bilo zelo sovražno Francozom. Francosko četo, ki je šla malo noč, je vodil praporščak francoske mornarice Aube. Ko se je približal Timbuktú, so ga Tuaregi večkrat napadali, tako, da je izgubil več kot polovico moštva. Polkovnik Bonier mu je rekel, ko je izvedel za njegov položaj, prišel na pomoč z manjšim vojaškim oddelkom, a se je moral vrniti, ker so ga med potjo napadli in mu pobili velik del vojakov. Praporščak Aube je bil s svojo četo vred obkrojen in je obstojala resna nevarnost, da se bo moral udati, kar je bilo seveda toliko kot gotova smrt. V zadnjem trenutku pa mu je došel na pomoč sedanji francoski maršal in slovit vojskovodja Joffre, ki je prodrl do Timbuktua, ne da bi bil imel kako izgubo. Sedanja ekspedicija je brez vsakih težav prepotovala »deželo želez«. Eden od voditeljev ekspedicije Castelan je krenil naprej in čakal ostale štiri avtomobile v mali trd-

njavici Burem. Dolgo je čakal in že se je začel bati, da ostale ekspedicije ne bo več. Ko je nastopila noč, mu je bilo zelo tesno pri srcu, saj ni bilo nič prijetnega, bedeti v samotni trdnjavi sredi neskončne divje puščave. Po nervoznem čakanju je slednjič ugledal svetlo točko na obzorju, ki je postajala vedno večja in se je dobro videlo, kako se pomika po puščavi. Na to se je pojavila druga, tretja in končno četrta luč, ki so vstajale kakor zvezde na obzorju Sahare. Ko so dospeli vsi člani ekspedicije, so si nekoliko dni odpočivali v tej trdnjavi, in se zabavali z lovom na antilope.

Vhod v Timbuktú je bil uprav triumfalen. Ta slučaj opominja na prihod nekoga Francoza, ki je došel v Timbuktú približno pred sto leti. Pisal se je René Caillie in je bil prvi bel človek, ki je videl Timbuktú in se srečno vrnil domov. Caillie je prišel v Timbuktú ves razčepan in bolan, ker je pretrpel na svojem potovanju čez Saharo upravljal peklenške muke. To pa mu je bilo v srečo, ker bi ga sicer divji prebivalci ubili. Ko so ga videli tako nesrečnega in bolnega, so se ga usmili in skrbeli zanj, da je okreval in se vrnil domov. Njegovemu pripovedanju o strahotah Sahare ljudje sploh niso verjeli, šele pozneje se je dokazalo, da je res bival v Timbuktú. Od tega časa je minulo približno eno stoletje in celo v saharškem Timbuktú so se razmere zboljšale. Francoske avtomobiliste so pozdravili navdušeno in sijajno. Torej napreduje svet tudi tam na skrajnem koncu pekoče puščave Sahare.

Nekoč je bilo potovanje skozi Saharo polno strahot. Avtomobilisti lahko rečejo, da je bil zanje izlet v Timbuktú prav prijeten. Človek je s tehniko premagal i peščene daljave i saharško žejo.

Tako se vse na svetu obrača. Čez sto let bo morda tudi Sahara nekoliko drugačna....

Mesto bodočnosti.

Neki ameriški tehnik, specialist za zrakoplovstvo trdi, da čez 10.000 let ljudje sploh ne bodo bivali na zemeljski površini, marveč bodo živeli visoko v zraku. Ameriški strokovni list »Science and Invention« smatra, da bi to bilo jako ugodno za človeško zdravje, ker se v višavi 2 do 3 milje nad zemljo nahaja zelo malo bakterij in drugih mikroorganizmov, ki so pravzaprav začetniki večine bolezni. Mikrobi ne morejo prenesti trajnega vpliva solnčnih žarkov, dočim bo ljudem tako življenje le v korist. Živeli bodo visoko nad oblaki, brez skrbi zaradi slabega vremena, daleč od blata in prahu, v oblasti solnčnih žarkov in nebeške vedrine. Elektrotehniki so že rešili problem, kako bodo ta bodoča mesta plavala visoko v zraku. Ne zamišljajo si — kakor Jules Verne — zračnih mest na balonih, napolnjenih s plinom, marveč sanjajo svojo teorijo na zmanjšanju telesne teže s pomočjo elektrike. Do tistega časa bo mogoče izkoriščati moč atmosferske elektrike in pretvarjati solnčno toploto v električno energijo. Tako bodo lahko s pomočjo elektromagnetne moči držali v gotovi višavi cela mesta. Tako mesto se bo povečalo ali zmanjšalo z močjo struje. Pokrito bo s prozorno in čvrsto maso, v katero bodo »vsidrani« ogromni stolpi, ki bodo »sesali« atmosfero in solnčno energijo, tako da bo prebivalstvo docela neodvisno od zemlje, ker bo imelo zadostno zalogo električne sile. Vendar pa tudi »graditelji« zračnih mest ne morejo reči, da bo človeštvo v zraku srečnejše kakor je na zemlji.

Dnevnik, ki izhaja na morju.

Dne 10. februarja začne izhajati pomorska izdaja znanega angleškega dnevnika »Daily Mail«. Izhajala bo na velikih ladijah Cunardove Linije, ki spaja Southampton ali Liverpool z New Yorkom oziroma z drugimi pristanišči severnega Atlantika.

To je prvi slučaj v zgodovini časnikarstva, da se je britski list odločil za tako podjetje. S tem pa je tudi nastopila nova era v izdajanju in razširjanju vesti z obeh obal Atlantika na palubah ladij in si je želeli, da bi bila na ta način utrjena iskrenost mednarodnih, trgovinskih in socialnih stikov, med Ameriko in Anglijo.

Atlantično izdajo lista »Daily Mail« bodo urejali spretni časnikarji in bo prinašala vsak dan sveže vesti, ki jih bo prejemala s pomočjo brezžičnega brzojava.

JDS.

TAJNISTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblatno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, pritrjeno. Tam so tudi klubski lokali za vse strankine organizacije in za sestanke strankinih pristajev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold., ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

ARKO COGNAC MEDICINAL

2175

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnena! Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Suha bukova, borova in brezova drva

prodaja na drobno in debelo v vsaki množini na dom postavljena

Drago Ščekić, Maribor, Rajčeva ulica št. 7
Telefon št. 355. 317

Manufakturna trgovina

FRANJO MAJER, MARIBOR

Glavni trg št. 9

Zaloga raznovrstnega češkega sukna, ševijota in kamgarnja za moške in ženske obleke, platna, perila, nogavice, sešitih odev, pirotskih preprog itd. 2559

BERSON

gumijevi podplati in podpetniki prihranijo Vaši čevlji nad polovico popravil. — Glavna zalogi

Dragotin Roglič, Maribor

Koroška cesta 19. Telefon 157.

Izdelovalnica KARO-čevljev.

Montaža brezplačna. 2575

Izjava.

Podpisani se zahvalim gasilnemu društvu v Račjem, posebno g. načelnika Hrales-u in tainiku Jancić, da so opustili kazensko postopanje proti meni, ker sem vedoma trasil neresljene vesti o istem, katere tudi tem potem prekličem. Račje, 30. januarja 1923. Franc Stepihar, železničar v Račjem. 318

Veletrgovina z železnino Pinter & Lenard

Telefon št. 282 Maribor Telefon št. 282

Brojovni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjske posode, vitla in pločevinska, kovaško, ključavničarsko in mizarstvo orodje, kose, brusni kamni in vsi v železniško stroko spadajoči predmeti. Blagajna vseh vrst, verige domače tovarne. Postrežba točna, cene solidne! 2576

Mala oznanila.

Zelim pristopiti kot delničar s kapitalom 100.000 do 300.000 kron k neki prenosovni družbi. Metanajša se dogovorim o sebi. Naslov pove uprava. 212 2-1

Deset opokarjev, ki imajo opeke na roke delati, se sprejme. Oglasiti se je pri Jožetu Lah, Jelenci, pošta Račje. 206 3-2

Hrana se dobi po ocni. Gosposka ulica 33, na dvorišču, vrata št. 14. 314

Dva vagona deg za sode in prima slavonske hrastovine, 1/2 do 12 vedor, event. tudi daljše, takoj na razpolago. Pojasnila daje tvrdka Vračariš & Sorn, Maribor, Jurčičeva ulica št. 11. 216 2-1

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvo vrstna postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačovina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13. 2574

Perilo, klobuke 2595 78-15

dežne plašče, čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri **JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.**

Otvoritev trgovine.

Genjenemu občinstvu uljudno naznanim, da sem otvoril v Gregorčičevi ulici št. 1 (nasproti državne realke)

trgovino z lesom, ogljem, drvimi in premogom na debelo in na drobno.

V zalogi bom imel vedno prvovrstna bukova, kakor tudi druga trda in mehka drva, žagana in v polenih, oglje, kakor tudi raznovrstni premog. — Dobra postrežba. Cene nizke.

Se priporočam

DAVORIN JOHAN

trgovina z lesom, ogljem, drvimi in premogom na debelo in drobno, obrat za žaganje drv z mobilno žago na elektr. pogon

Maribor, Gregorčičeva ulica št. 1.